

DEPARTEMENT
ECONOMIE
WETENSCHAP &
INNOVATIE

Wetenschapsbarometer 2021 Voorstelling

Hans Verhoeven

iVOX

24/11 2021

1. Het onderzoeksproject in het algemeen

2. Belangrijkste resultaten van de wetenschapsbarometer

De Vlaamse Regering besteedt binnen het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid veel aandacht aan de popularisering van wetenschap, techniek en technologische innovatie. Deze aandacht wordt in de huidige legislatuur vorm gegeven in het **Beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2015-2020**.

De **doelstellingen** van dit beleidsplan zijn:

- 1) *Stimuleren van de instroom van jongeren in STEM1-studierichtingen en de doorstroming naar STEM-functies in de werkomgeving.*
- 2) *Het versterken van het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en innovatie en in het bijzonder voor STEM-disciplines.*
- 3) *Het versterken van de (internationale) uitstraling van de kwaliteit van het onderzoek en de onderzoekers in Vlaanderen.*

De realisatie van de 2de doelstelling wordt gezien als een belangrijk fundament voor de uitwerking van het wetenschaps- en innovatiebeleid in het algemeen en het wetenschappelijk onderzoek dat op basis daarvan wordt gestimuleerd in het bijzonder.

Om zicht te krijgen op dit maatschappelijk daadkracht heeft de Vlaamse Regering in 2018 beslist om een zgn. **Wetenschapsbarometer** op te stellen en een eerste meting uit te voeren. In 2019 werd een tweede meting uitgevoerd. In oktober 2020 een derde meeting, In 2021 volgde een vierde meting. In deze presentatie worden de belangrijkste conclusies naar voor gebracht na deze laatste meting. Een meer uitgebreid onderzoeksrapport met alle vragen en kruisingen is ook beschikbaar.

De in 2018 ontwikkelde wetenschapsbarometer bestaat de facto uit 2 onderdelen:

De zgn. algemene wetenschapsbarometer:

Een algemeen deel waarbij dezelfde vragen werden gesteld aan verschillende doelgroepen: algemene bevolking, werkgevers, leerkrachten en leerlingen (al werd voor die laatste groep de vraagstelling wel aangepast in functie van begrijpbaarheid)

De specifieke wetenschapsbarometers:

Een aantal specifieke bijkomende vragen die specifiek enkel aan een bepaalde doelgroep werden voorgelegd.

Hierna wordt verder dieper ingegaan op de inhoud van de wetenschapsbarometer(s)

Op basis van de input van het werkveld, de afstemming met stuurgroep en de resultaten van de eerste brede bevraging werd in 2018 geopteerd voor een algemene wetenschapsbarometer die focust op volgende dimensies:

- Interesse in wetenschap
- Belang van wetenschap
- Vertrouwen in wetenschap
- Ondersteuning voor wetenschap
- Betrokkenheid bij wetenschap
- Wetenschappelijke levenshouding
- Zgn. Wetenschapsbeoefeningsprofiel (participatie en intentie daartoe)
- STEM (Voor de STEM dimensie werd ook gebruikt gemaakt van de input op de vragenlijsten via het STEM overlegplatform.)

Deze algemene wetenschapsbarometer wordt gelijkaardig afgenomen bij de algemene bevolking, de werkgevers, de leerkrachten, ouders en leerlingen (bij die laatste groep in een aangepaste versie qua moeilijkheid van vraagstelling)

*Waarbij het belangrijk is op te merken als we in de wetenschapsbarometer spreken over wetenschap dan bedoelen we daarmee **alle** disciplines van wetenschap (naast zgn. exacte wetenschappen zoals natuurwetenschappen, wiskunde,... dus ook zgn. menswetenschappen zoals psychologie, sociale en politieke wetenschappen, geschiedenis, ... en ook andere wetenschappen zoals taal-, literatuur- en kunstwetenschappen,...). Dit werd ook zo verduidelijkt aan de respondenten in de vragenlijst.*

Op basis van de input van het werkveld, de afstemming met stuurgroep en de resultaten van een eerste brede bevraging in 2018 werd er voor geopteerd om naast de algemene wetenschapsbarometer meer specifieke extra vragen toe te voegen voor verschillende doelgroepen:

Leerlingen	Zelfvertrouwen/self-efficacy omtrent wetenschap op school
	Interesse (op school, in functie van toekomstige job of studierichting) STEM
	Belang/relevantie (buiten school, voor toekomstige job)
Ouders	Infogedrag (bezoek met kinderen aan musea; STEM-academie, fenomenen proberen uit te leggen)
	Zelfvertrouwen/self-efficacy bij uitleg aan kinderen (vb. bij huiswerk)
	Stimuleren in het kiezen van wetenschappelijke/STEM-richting?
Leerkrachten	Self-efficacy (bij vragen, bij topics, gevoel voldoende kennis te hebben om te onderwijzen)/anxiety/enjoyment
	Belang/relevantie (van de plaats van wetenschap en technologie in het basisonderwijs)
Ondernemers	Belang van wetenschap voor eigen activiteiten
	Volg technologische ontwikkelingen op voet met het oog op businessopportunities
	Investeren in kennis om technologisch te innoveren (vb ook in medewerkers met specifieke skills)

De meting 2021 werd afgenomen bij dezelfde groepen als de eerste drie metingen in 2018, 2019 en 2020.

- **De Vlaamse bevolking 18+:**
 - 1000 mensen representatief naar leeftijd geslacht en opleiding via een online bevraging geselecteerd via een gestratificeerde steekproef uit het iVOX onderzoekspanel
 - 300 mensen representatief naar leeftijd, geslacht en opleiding via een schriftelijke bevraging geselecteerd uit het bevolkingsregister via een gestratificeerde steekproef ter controle
- **Vlaamse leerkrachten:** 301 leerkrachten geselecteerd via een toevalssteekproef uit het iVOX onderzoekspanel via een online bevraging:
 - 141 leerkrachten basisonderwijs
 - 160 leerkrachten secundair onderwijs
- **Werkgevers:** 248 werkgevers (C-level of hogere kaderleden) geselecteerd via een toevalssteekproef uit het iVOX onderzoekspanel via een online bevraging.
- **Ouders:** 781 ouders via een gestratificeerde steekproef representatief naar geslacht, leeftijd en opleiding uit het iVOX onderzoekspanel via een online bevraging.
- **Leerlingen:** 476 leerlingen geselecteerd door deelname aan het onderzoek te vragen via de ouders die meededen aan het onderzoek.

1. Het onderzoeksproject in het algemeen

2. Enkele resultaten van de wetenschapsbarometer

Corona?

De impact van Corona kan perfect nagegaan worden door de cijfers van vorig jaar te vergelijken met dit jaar en te zien waar er eventuele verschillen zijn, maar in de meting 2020 werd ook een expliciet deel opgenomen rond Corona en de mogelijke impact.

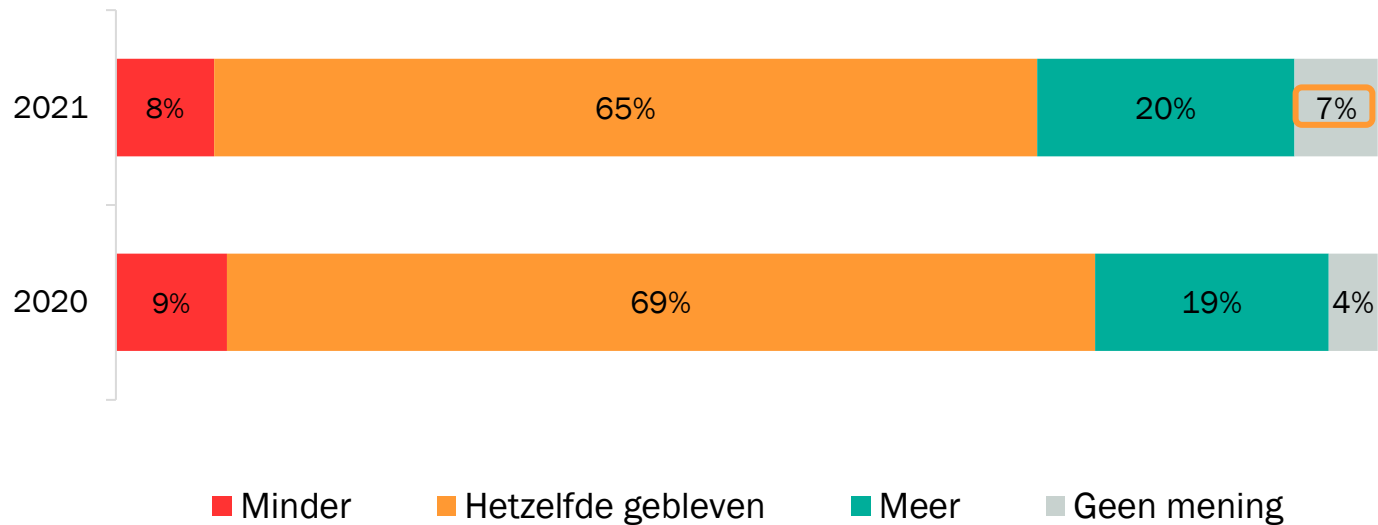
Daarbij werden een aantal evaluatie vragen gesteld over de rol van wetenschappers en dergelijke, maar werd vooral ook gevraagd naar de perceptie van die crisis op het eigen vertrouwen, interesse in wetenschap,....

Eerst presenteren we de resultaten van dat specifieke gedeelte

Coronacrisis: licht positief gepercipieerd effect op eigen vertrouwen in wetenschap en wetenschappers

De meeste Vlamingen geven aan dat hun algemeen vertrouwen in de wetenschap hetzelfde gebleven is (65%) of zelfs toegenomen is (20%).

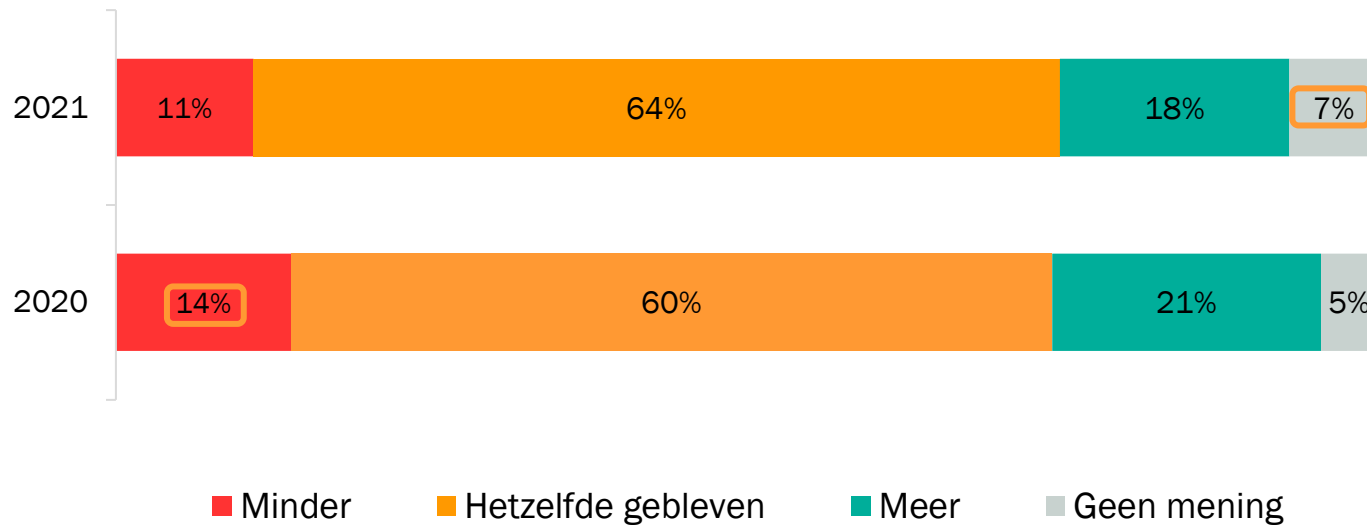
*In welke mate ervaart u elk van onderstaande zaken minder of meer tijdens de coronacrisis dan voor de coronacrisis? **Het vertrouwen dat u heeft in de wetenschap in het algemeen***

 Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

Ook het geloof in wat wetenschappers zeggen is voornamelijk gelijk gebleven of verbeterd. We zien tegenover 2020 dat er iets meer respondenten neutraal zijn of geen mening hebben.

In welke mate ervaart u elk van onderstaande zaken minder of meer tijdens de coronacrisis dan voor de coronacrisis? **Het geloof in wat wetenschappers zeggen**

 Significant hoger
 (betrouwbaarheid 95%)

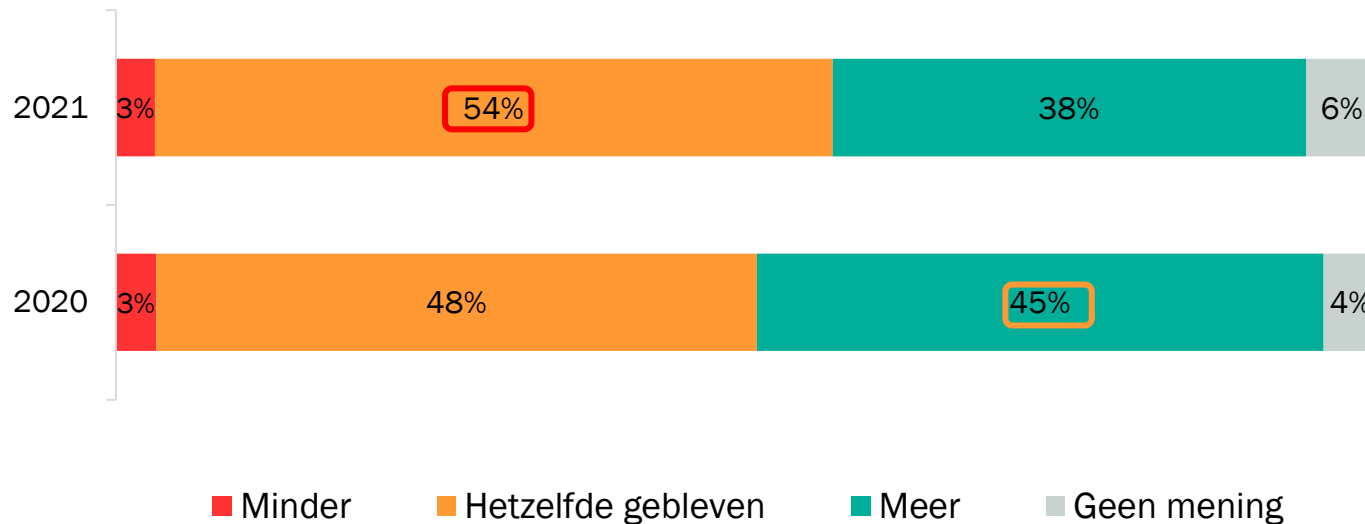
		Doelgroep			
		Vlaamse bevolking	Werkgevers	Leerkrachten	Ouders
		(A) 1000	(B) 248	(C) 301	(D) 781
Het vertrouwen dat u heeft in de wetenschap in het algemeen	(n)	1000	248	301	781
	Minder	7,8%	9,8%	6,9%	7,2%
	Hetzelfde gebleven	65,2%	70,3%	64,2%	67,6%
	Meer	20,4%	18,1%	27.2% D	19,7%
	Geen mening	6.6% B C	1,8%	1,8%	5.6% C
Het geloof in wat wetenschappers zeggen	(n)	1000	248	301	781
	Minder	10,9%	13,2%	9,9%	10,2%
	Hetzelfde gebleven	63,9%	71,4%	62,5%	66,0%
	Meer	18,2%	14,0%	26.3% A B D	17,5%
	Geen mening	7.0% B C	1,4%	1,4%	6.3% B C

Leerkrachten geven significant vaker aan meer geloof te hebben in wat wetenschappers zeggen ten opzichte van de andere specifieke doelgroepen.

Coronacrisis: positief gepercipieerd effect op belang en impact bij zichzelf

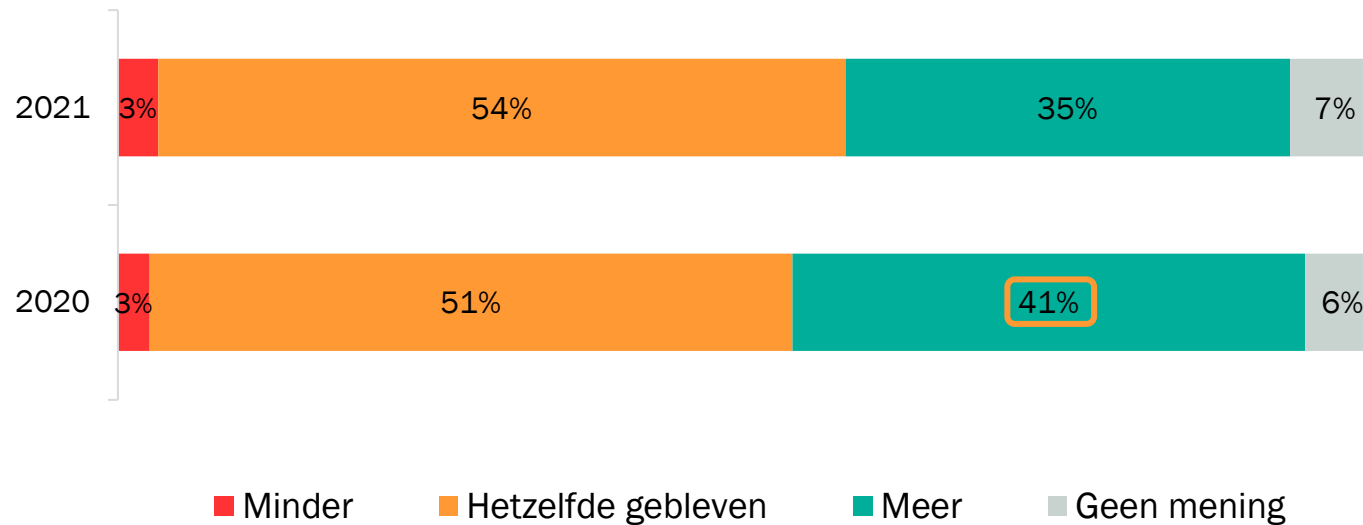
Bijna 2 op 5 van de Vlamingen geeft aan dat ze het belang van wetenschap in onze samenleving nu meer inzien dan voor de coronacrisis. Dat is iets minder dan vorig jaar. Iets meer dan de helft geeft aan dat dit hetzelfde gebleven is, dat is iets meer dan vorig jaar.

In welke mate ervaart u elk van onderstaande zaken minder of meer tijdens de coronacrisis dan voor de coronacrisis? **Het belang van wetenschap in onze samenleving**

Zo'n 1 op 3 Vlamingen geven aan dat er nu een grotere impact is van wetenschap op hun dagelijks leven, dat is iets minder dan vorig jaar (41% toen). Voor de helft van de Vlamingen is dit hetzelfde gebleven.

In welke mate ervaart u elk van onderstaande zaken minder of meer tijdens de coronacrisis dan voor de coronacrisis? De impact van wetenschap op mijn dagelijks leven

		Totaal		Wat is uw geslacht?		Leeftijd			Diploma		
				Man	Vrouw	<=34	35 - 54	55 +	Hoogste ns lager middelbaar	Hoger middelbaar	Hoger onderwijs
				(A) 499	(B) 501	(A) 272	(B) 364	(C) 364	(A) 196	(B) 417	(C) 387
Het belang van wetenschap in onze samenleving	(n)	1000	100,0%	499	501	272	364	364	196	417	387
	Minder	31	3,1%	3,3%	2,9%	2,5%	3,4%	3,3%	4,6%	3,8%	1,7%
	Hetzelfde gebleven	537	53,7%	53,8%	53,6%	51,9%	55,3%	53,5%	58,7%	53,2%	51,7%
	Meer	375	37,5%	38,7%	36,2%	40,2%	35,0%	37,9%	27,3%	36,1%	44.0% A
	Geen mening	57	5,7%	4,2%	7.3% A	5,4%	6,3%	5,4%	9.3% C	6.9% C	2,7%
De impact van wetenschap op mijn dagelijks leven	(n)	1000	100,0%	499	501	272	364	364	196	417	387
	Minder	32	3,2%	3,4%	3,0%	1,8%	3,6%	3,9%	6.3% C	4.1% C	0,7%
	Hetzelfde gebleven	544	54,4%	55,4%	53,5%	53,2%	54,0%	55,8%	55,4%	52,8%	55,7%
	Meer	352	35,2%	36,5%	33,9%	38,8%	33,8%	34,0%	25,2%	35.2% A	40.3% A
	Geen mening	71	7,1%	4,7%	9.6% A	6,2%	8,7%	6,3%	13.0% C	7.9% C	3,3%

Hoger opgeleiden geven vaker aan dat het belang van wetenschap in onze samenleving in hun ogen groter geworden is sinds het begin van de coronacrisis. Ook de impact van wetenschap op het dagelijks leven schatten ze vaker dan de lager opgeleiden groter in dan vroeger. Lager opgeleiden en vrouwen geven vaker aan dat ze geen mening hebben over deze zaken.

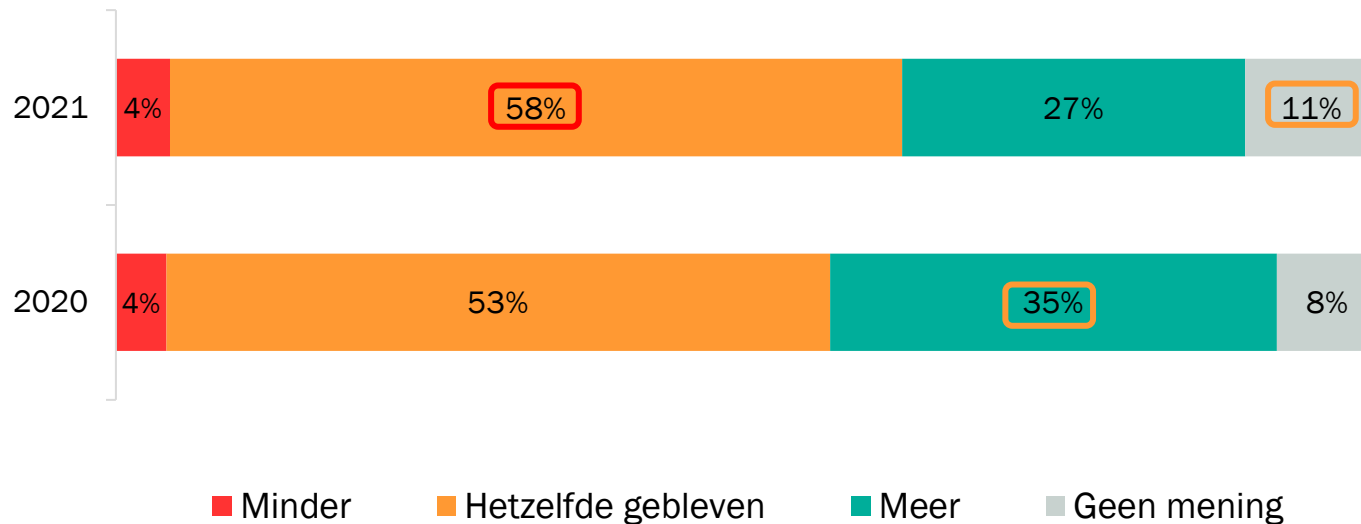
		Doelgroep			
		Vlaamse bevolking	Werkgevers	Leerkrachten	Ouders
		(A) 1000	(B) 277	(C) 352	(D) 907
Het belang van wetenschap in onze samenleving	(n)	1000	248	301	781
	Minder	3,1%	4,1% C	0,4%	3,4% C
	Hetzelfde gebleven	53,7% C	49,9%	41,9%	52,1% C
	Meer	37,5%	45,1%	56,1% A D	39,0%
	Geen mening	5,7% B C	0,9%	1,6%	5,5% B C
De impact van wetenschap op mijn dagelijks leven	(n)	1000	248	301	781
	Minder	3,2%	1,9%	1,3%	2,5%
	Hetzelfde gebleven	54,4%	55,1%	48,6%	54,6%
	Meer	35,2%	41,6%	48,5% A D	37,0%
	Geen mening	7,1% B C	1,4%	1,6%	5,9% B C

Leerkrachten geven vaker dan de algemene bevolking en ouders aan dat ze vinden dat het belang van wetenschap in onze samenleving toegenomen is sinds het begin van de coronacrisis. Ze geven ook vaker dan alle andere groepen aan dat de impact van wetenschap op het dagelijks leven toegenomen is.

**Coronacrisis: positief gepercipieerd
effect op eigen steun voor subsidiëring
en eigen deelname**

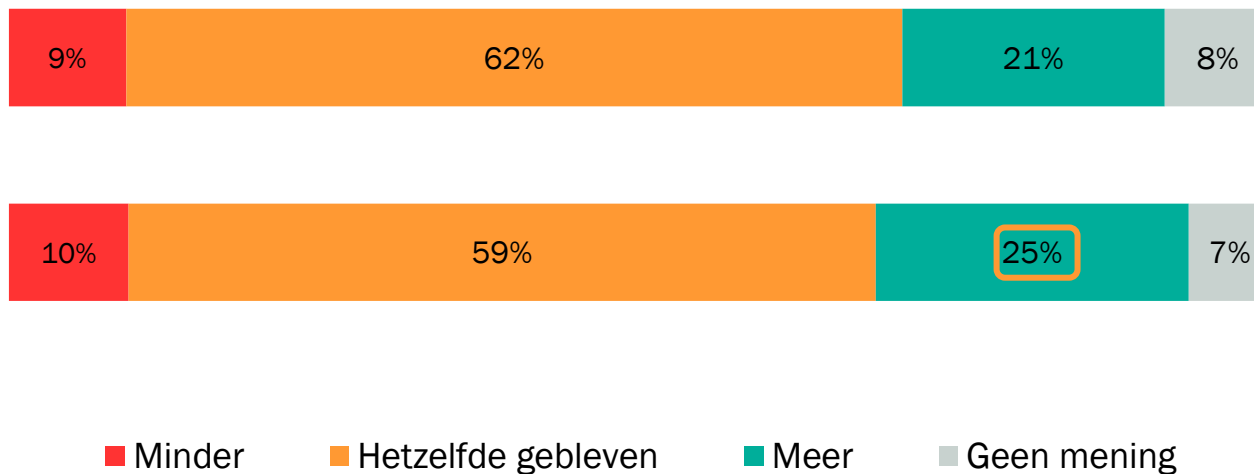
Iets meer dan 1 op 4 Vlamingen vindt dat de overheid de wetenschap nu meer moet subsidiëren dan voor de coronacrisis. Voor 58% van de Vlamingen is daar niks aan veranderd. We zien dat het positieve effect uit 2020 wat is afgezwakt.

In welke mate ervaart u elk van onderstaande zaken minder of meer tijdens de coronacrisis dan voor de coronacrisis? De mate waarin de overheid de wetenschap moet subsidiëren

Zo'n 6 op 10 Vlamingen geven aan dat hun neiging om deel te nemen aan wetenschappelijk onderzoek hetzelfde gebleven is. Voor een vijfde van de Vlamingen is dit toegenomen sinds de coronacrisis, ook hier zien we een daling t.o.v. 2020.

In welke mate ervaart u elk van onderstaande zaken minder of meer tijdens de coronacrisis dan voor de coronacrisis? De mate waarin u geneigd bent om uw medewerking te verlenen aan wetenschappelijk onderzoek (bevragingen, experimentele testen, ...)

		Totaal		Wat is uw geslacht?		Leeftijd			Diploma		
				Man	Vrouw	<=34	35 - 54	55 +	Hoogste ns lager middelbaar	Hoger middelbaar	Hoger onderwijs
		Count	1000	(A) 499	(B) 501	(A) 272	(B) 364	(C) 364	(A) 196	(B) 417	(C) 387
De mate waarin de overheid de wetenschap moet subsidiëren	(n)	1000	100,0%	499	501	272	364	364	196	417	387
	Minder	43	4,3%	5.8% B	2,9%	2,6%	3,3%	6,6%	6,2%	4,6%	3,1%
	Hetzelfde gebleven	580	58,0%	56,0%	59,9%	62,9%	57,7%	54,6%	51,1%	56,6%	62.9% A
	Meer	272	27,2%	29,6%	24,8%	26,4%	27,2%	27,8%	22,3%	28,1%	28,7%
	Geen mening	105	10,5%	8,6%	12,4%	8,1%	11,8%	11,1%	20.4% B C	10.7% C	5,3%
De mate waarin u geneigd bent om uw medewerking te verlenen aan wetenschappelijk onderzoek (bevragingen, experimentele testen, ...)	(n)	1000	100,0%	499	501	272	364	364	196	417	387
	Minder	93	9,3%	9,3%	9,2%	8,6%	4,6%	14.5% B	14.7% C	9,4%	6,4%
	Hetzelfde gebleven	615	61,5%	63,1%	59,9%	60,2%	64,9%	59,0%	55,3%	61,0%	65,2%
	Meer	208	20,8%	21,2%	20,5%	27.5% C	20,9%	15,8%	14,4%	19,7%	25.3% A
	Geen mening	84	8,4%	6,4%	10.4% A	3,7%	9.5% A	10.7% A	15.5% C	9.9% C	3,1%

Lager opgeleiden hebben vaker geen mening over de subsidiëring.

Hoger opgeleiden geven vaker aan dat ze nu meer geneigd zijn om mee te werken aan wetenschappelijk onderzoek.

18 - 34-jarigen geven vaker dan 55-plussers aan dat ze nu meer geneigd zijn om aan wetenschappelijk onderzoek mee te werken.

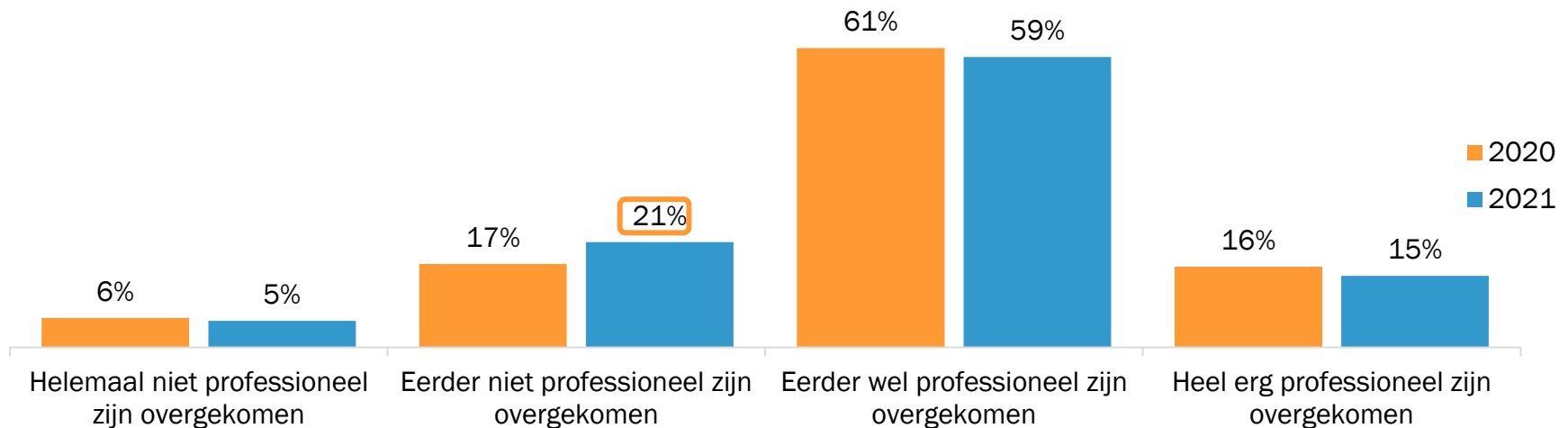
		Doelgroep			
		Vlaamse bevolking	Werkgevers	Leerkrachten	Ouders
		(A) 1000	(B) 248	(C) 301	(D) 781
De mate waarin de overheid de wetenschap moet subsidiëren	(n)	1000	248	301	781
	Minder	4,3%	6,2%	2,7%	3,6%
	Hetzelfde gebleven	58,0%	68,2% A	61,0%	58,9%
	Meer	27,2%	24,0%	33,0%	28,8%
	Geen mening	10,5% B C	1,6%	3,3%	8,8% B C
De mate waarin u geneigd bent om uw medewerking te verlenen aan wetenschappelijk onderzoek (bevragingen, experimentele testen, ...)	(n)	1000	248	301	781
	Minder	9,3% D	5,4%	6,0%	5,6%
	Hetzelfde gebleven	61,5%	68,8%	66,7%	65,4%
	Meer	20,8%	23,6%	24,1%	23,1%
	Geen mening	8,4% B C	2,1%	3,2%	5,8%

Werkgevers vinden vaker dat de subsidies van de overheid voor wetenschap hetzelfde moeten blijven.

Coronacrisis: positieve evaluatie voor wetenschappers

Zo'n drie kwart van de Vlamingen vinden dat de wetenschappers tijdens de coronacrisis professioneel overgekomen zijn. Dat is iets minder dan in 2020 (- 4%)

Ik vind dat wetenschappers tijdens de coronacrisis...?

 Significant hoger
 (betrouwbaarheid 95%)

		Totaal		Wat is uw geslacht?		Leeftijd			Diploma		
				Man	Vrouw	<=34	35 - 54	55 +	Hoogste ns lager middelba ar	Hoger middelba ar	Hoger onderwij s
		Count	1000	(A) 499	(B) 501	(A) 272	(B) 364	(C) 364	(A) 196	(B) 417	(C) 387
Ik vind dat wetenschappers tijdens de coronacrisis...?	(n)	1000	100,0%	499	501	272	364	364	196	417	387
	Helemaal niet professioneel zijn overgekomen	54	5,4%	6,3%	4,5%	4,3%	6,0%	5,5%	7,8%	5,8%	3,7%
	Eerder niet professioneel zijn overgekomen	213	21,3%	20,3%	22,3%	24,4%	21,4%	19,0%	30.4% C	22.6% C	15,3%
	Eerder wel professioneel zijn overgekomen	588	58,8%	57,5%	60,2%	60,2%	59,6%	57,0%	52,1%	56,1%	65.2% A B
	Heel erg professioneel zijn overgekomen	145	14,5%	16,0%	13,0%	11,1%	12,9%	18.5% A	9,6%	15,5%	15,8%

Hoger opgeleiden geven vaker aan dat wetenschappers wel professioneel zijn overgekomen tijdens de coronacrisis.

55-plussers zijn vaker erg positief over de professionaliteit van wetenschappers.

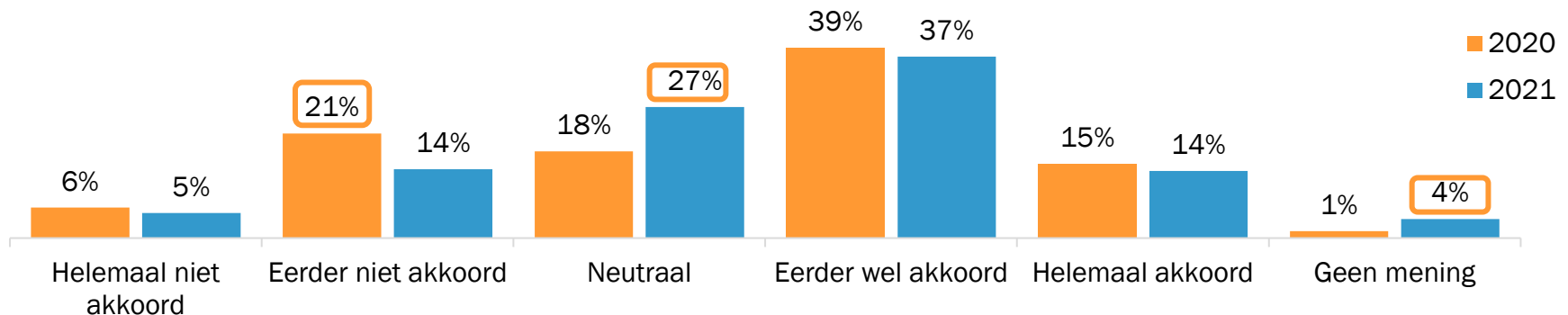
		Doelgroep			
		Vlaamse bevolking	Werkgevers	Leerkrachten	Ouders
		(A) 1000	(B) 248	(C) 301	(D) 781
Ik vind dat wetenschappers tijdens de coronacrisis...?	(n)	1000	248	301	781
	Helemaal niet professioneel zijn overgekomen	5,4%	6.6% C	1,8%	5.8% C
	Eerder niet professioneel zijn overgekomen	21.3% C	14,7%	10,4%	21.5% C
	Eerder wel professioneel zijn overgekomen	58,8%	63,8%	65,6%	58,9%
	Heel erg professioneel zijn overgekomen	14,5%	14,9%	22.2% A D	13,7%

Leerkrachten vinden vaker dat wetenschappers wel professioneel zijn overgekomen, terwijl ouders dit minder vaak vinden.

Iets meer dan de helft van de Vlamingen vindt dat de wetenschappers begrijpelijk en eenduidig communiceerden tijdens de coronacrisis. Ruim een kwart gaat daar niet mee akkoord.

Vlamingen gaan nu minder vaak niet akkoord (-8%), maar zijn hier vaker neutraal over (+ 9%).

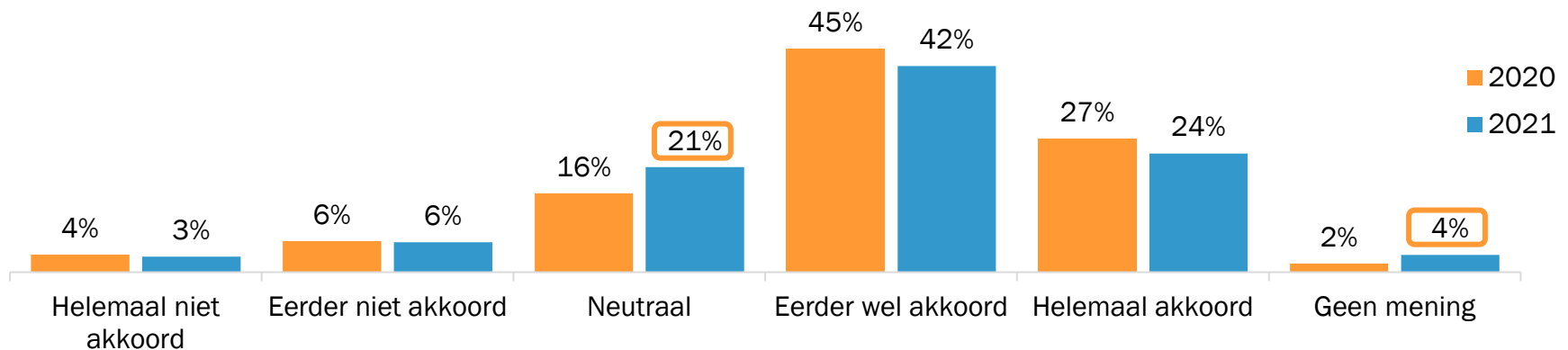
Ik vind dat wetenschappers begrijpelijk en eenduidig communiceerden tijdens de coronacrisis

Bijna 7 op 10 Vlamingen geven aan dat ze zich konden vinden in de aanbevelingen van de wetenschappers.

Tegenover 2020 is het aandeel dat zich hierin kon vinden, gedaald (-6%).

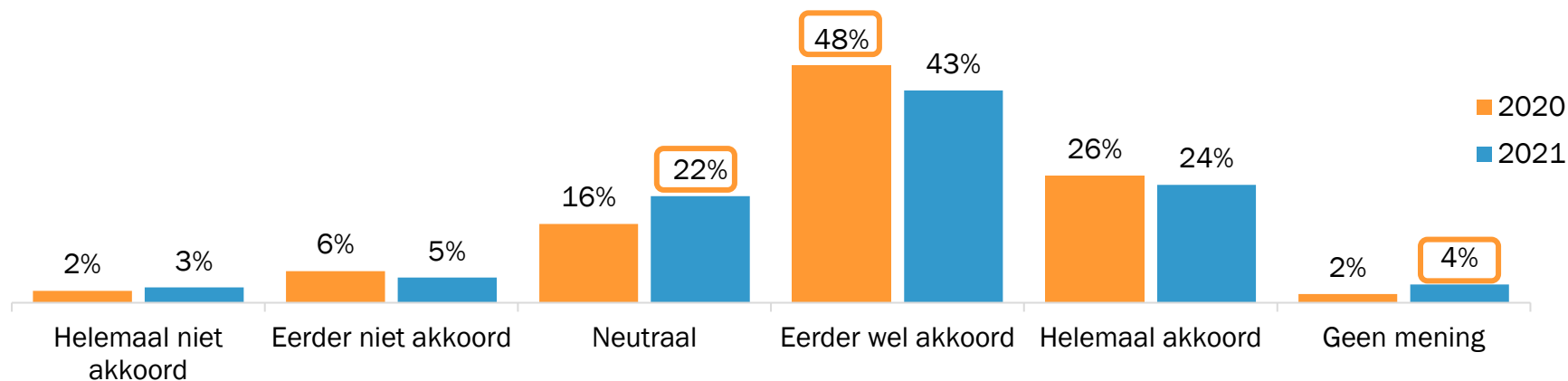
Ik kon me vinden in de aanbevelingen van de wetenschappers

 Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

67% van de Vlamingen vonden de aanbevelingen van de wetenschappers logisch (-6% t.o.v. 2020).

Ik vond de aanbevelingen van wetenschappers logisch

 Significant hoger
 (betrouwbaarheid 95%)

		Totaal		Wat is uw geslacht?		Leeftijd			Diploma		
				Man	Vrouw	<=34	35 - 54	55 +	Hoogste ns lager middelba ar	Hoger middelba ar	Hoger onderwij s
		Count	961	(A) 485	(B) 476	(A) 261	(B) 348	(C) 352	(A) 183	(B) 399	(C) 380
Ik vind dat wetenschappers begrijpelijk en eenduidig communiceerden tijdens de coronacrisis	(n)	961	100,0%	485	476	261	348	352	183	399	380
	Niet akkoord	191	19,9%	19,6%	20,3%	19,9%	20,5%	19,3%	20,3%	18,4%	21,3%
	Neutraal	266	27,7%	28,1%	27,2%	29,5%	27,9%	26,1%	33.6% C	29,0%	23,4%
Ik kon me vinden in de aanbevelingen van de wetenschappers	(n)	965	100,0%	488	477	262	349	354	184	404	377
	Niet akkoord	93	9,7%	10,8%	8,5%	10,3%	11,3%	7,6%	17.9% B C	8,7%	6,7%
	Neutraal	213	22,1%	21,1%	23,0%	24,2%	22,7%	19,8%	27.1% C	23,5%	18,0%
Ik vond de aanbevelingen van wetenschappers logisch	(n)	963	100,0%	486	477	261	348	354	184	405	374
	Niet akkoord	82	8,5%	9,2%	7,7%	7,0%	9,3%	8,8%	10,4%	10,0%	5,8%
	Neutraal	215	22,4%	19,7%	25.1% A	25,8%	23,8%	18,4%	29.1% C	23,2%	18,1%
	Akkoord	666	69,2%	71,1%	67,2%	67,1%	66,9%	72,9%	60,4%	66,7%	76.1% A B

Hoger opgeleiden geven niet vaker aan dat ze vonden dat de wetenschappers begrijpelijk en eenduidig communiceerden tijdens de coronacrisis (in 2020 was dat verschil wel nog significant). Wel konden hoger opgeleiden zich vaker vinden in de aanbevelingen, en vonden ze deze vaker logisch.

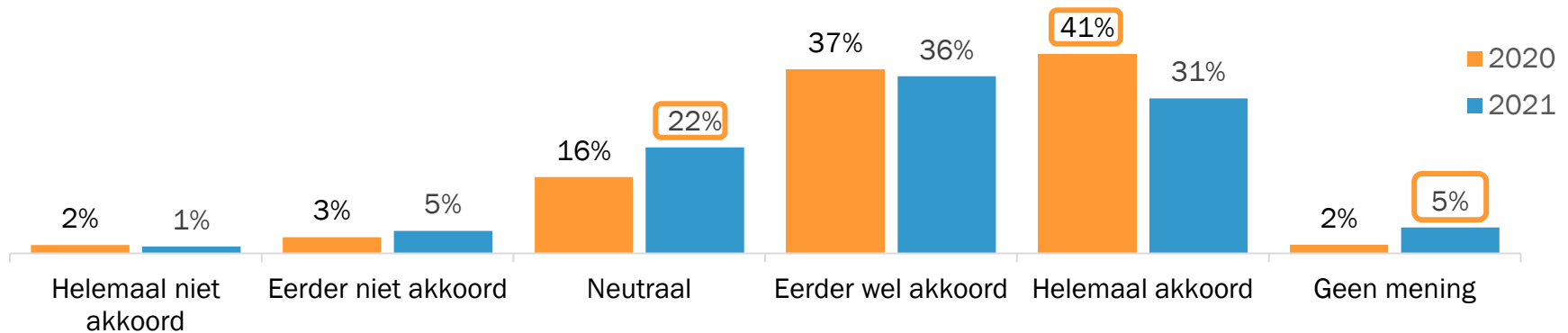
Lager opgeleiden geven vaker aan neutraal te zijn omtrent deze stellingen.

		Doelgroep			
		Vlaamse bevolking	Werkgevers	Leerkrachten	Ouders
		(A) 961	(B) 245	(C) 298	(D) 759
Ik vind dat wetenschappers begrijpelijk en eenduidig communiceerden tijdens de coronacrisis	(n)	961	245	298	759
	Niet akkoord	19,9%	26,8%	18,9%	22,0%
	Neutraal	27.7% B C	18,8%	17,3%	24,2%
Ik kon me vinden in de aanbevelingen van de wetenschappers	Akkoord	52,4%	54,4%	63.8% A D	53,7%
	(n)	965	246	298	761
	Niet akkoord	9,7%	13,7%	7,5%	10,6%
Ik vond de aanbevelingen van wetenschappers logisch	Neutraal	22.1% B C	12,7%	11,8%	21.1% B C
	Akkoord	68,3%	73,6%	80.7% A D	68,3%
	(n)	963	246	298	758
	Niet akkoord	8,5%	11,7%	8,5%	11,4%
	Neutraal	22.4% B C	12,9%	8,5%	18.4% C
	Akkoord	69,2%	75,4%	83.0% A D	70,2%

Leerkrachten geven vaker aan dat ze vinden dat wetenschappers begrijpelijk en eenduidig gecommuniceerd hebben tijdens de coronacrisis. Ze geven ook vaker aan dat ze zich konden vinden in de aanbevelingen van de wetenschappers en dat ze deze logisch vonden.

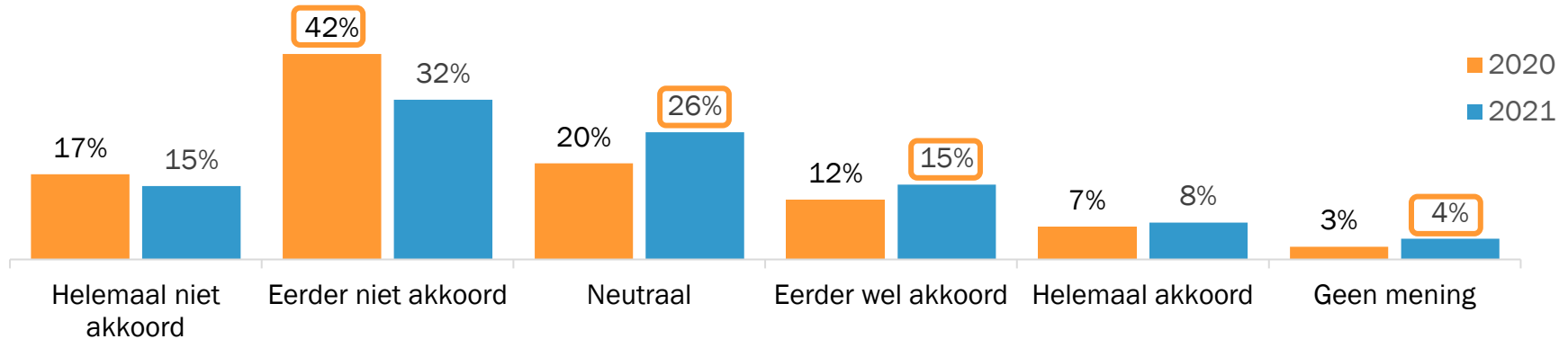
2 op 3 van de Vlamingen geven aan dat ze meer geneigd zijn om tijdens deze crisis de aanbevelingen van wetenschappers te volgen dan van politici. Ook hier zien we dat dit aandeel wat gezakt is t.o.v. vorig jaar (-8%).

Ik ben meer geneigd om tijdens deze crisis de aanbevelingen van wetenschappers te volgen dan van politici

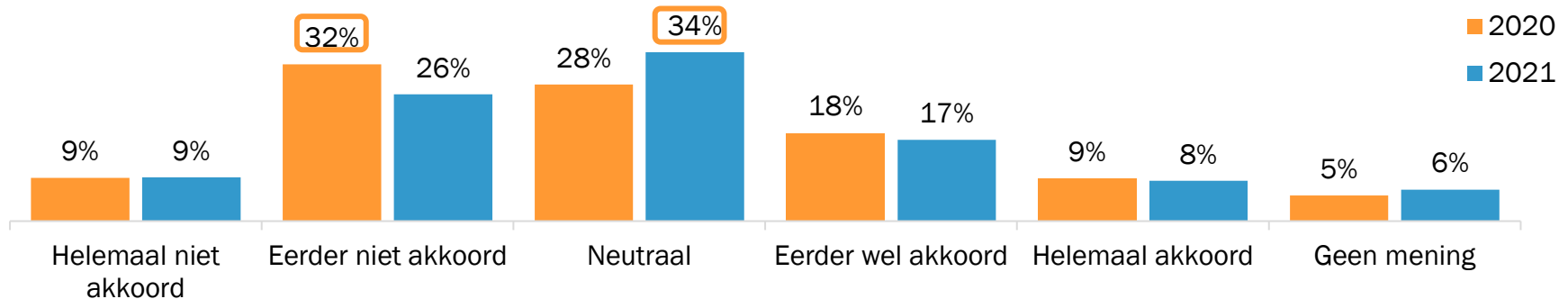
Bijna de helft van de Vlamingen vinden niet dat wetenschappers te veel de bovenhand genomen hebben tijdens de coronacrisis (-11%!). Bijna een kwart vindt dat dat wel het geval was (+4%).

Ik vind dat wetenschappers te veel de bovenhand hebben genomen tijdens deze hele coronacrisis

37% (-6%) van de Vlamingen vinden niet dat de media te weinig kritisch was tegenover de wetenschappers. Een kwart vond dat dat wel het geval was.

Ik vind dat de media niet kritisch genoeg stonden t.a.v. de wetenschappers

 Significant hoger
 (betrouwbaarheid 95%)

		Totaal		Wat is uw geslacht?		Leeftijd			Diploma		
				Man	Vrouw	<=34	35 - 54	55 +	Hoogste ns lager middelba ar	Hoger middelba ar	Hoger onderwij s
		Count	947	(A) 481	(B) 466	(A) 255	(B) 341	(C) 351	(A) 179	(B) 394	(C) 375
Ik ben meer geneigd om tijdens deze crisis de aanbevelingen van wetenschappers te volgen dan van politici	(n)	947	100,0%	481	466	255	341	351	179	394	375
	Niet akkoord	60	6,3%	6,5%	6,1%	6,8%	5,7%	6,6%	10.5% C	6,0%	4,7%
	Neutraal	215	22,7%	21,4%	24,0%	23,7%	25,5%	19,2%	30.6% C	24.8% C	16,6%
	Akkoord	673	71,0%	72,1%	69,9%	69,5%	68,9%	74,2%	58,8%	69.2% A	78.7% A B
Ik vind dat wetenschappers te veel de bovenhand hebben genomen tijdens deze hele coronacrisis	(n)	958	100,0%	486	471	259	346	353	184	397	377
	Niet akkoord	473	49,4%	48,2%	50,7%	41,5%	48,2%	56.5% A	39,4%	47,5%	56.3% A B
	Neutraal	258	26,9%	25,7%	28,2%	27,0%	27,1%	26,6%	39.0% B C	27,1%	20,7%
	Akkoord	226	23,6%	26,1%	21,1%	31.5% C	24.7% C	16,9%	21,5%	25,3%	22,9%
Ik vind dat de media niet kritisch genoeg stonden t.a.v. de wetenschappers	(n)	936	100,0%	475	461	251	338	347	176	389	371
	Niet akkoord	346	37,0%	37,5%	36,5%	36,4%	36,3%	38,1%	23,9%	37.6% A	42.6% A
	Neutraal	342	36,6%	33,6%	39,5%	30,0%	39.8% A	38,1%	47.5% C	37,3%	30,5%
	Akkoord	247	26,5%	28,9%	24,0%	33.6% B C	23,9%	23,8%	28,6%	25,0%	26,9%

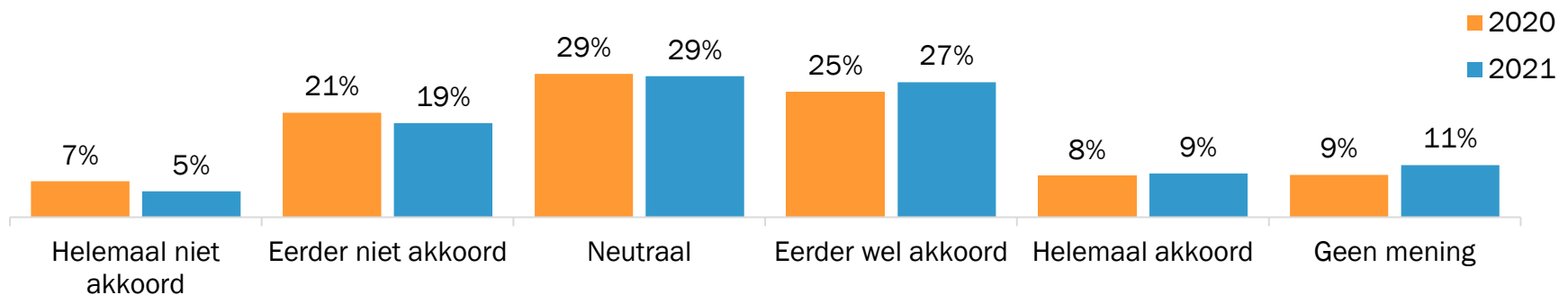
Jongeren geven vaker aan dat ze vinden dat de media niet kritisch genoeg waren voor de wetenschappers, en dat wetenschappers te veel de bovenhand genomen hebben tijdens de crisis. Hoger opgeleiden geven vaker aan dat ze niet vinden dat wetenschappers te veel de bovenhand genomen hebben tijdens de coronacrisis. Ze geven ook vaker aan dat ze niet vinden dat de media niet kritisch genoeg waren voor de wetenschappers.

		Doelgroep			
		Vlaamse bevolking	Werkgevers	Leerkrachten	Ouders
		(A) 947	(B) 246	(C) 298	(D) 750
Ik ben meer geneigd om tijdens deze crisis de aanbevelingen van wetenschappers te volgen dan van politici	(n)	947	246	298	750
	Niet akkoord	6,3%	5,3%	4,3%	8,1%
	Neutraal	22.7% C	16.9% C	9,1%	19.0% C
Ik vind dat wetenschappers te veel de bovenhand hebben genomen tijdens deze hele coronacrisis	(n)	958	244	300	752
	Niet akkoord	49,4%	57,9%	68.0% A D	50,5%
	Neutraal	26.9% B C	16,9%	16,1%	22,1%
Ik vind dat de media niet kritisch genoeg stonden t.a.v. de wetenschappers	(n)	936	245	291	741
	Niet akkoord	37,0%	51.2% A D	55.2% A D	40,8%
	Neutraal	36.6% B C	20,2%	25,5%	31.2% B
	Akkoord	26,5%	28,5%	19,4%	28.0% C

Leerkrachten geven vaker aan dat ze nu meer geneigd zijn om de aanbevelingen van wetenschappers te volgen dan van politici. Leerkrachten geven ook vaker aan dat ze niet vinden dat wetenschappers te veel de bovenhand namen of dat de media niet kritisch genoeg waren voor de wetenschappers. Ook werkgevers geven vaker aan dat ze niet vinden dat de media niet kritisch genoeg waren voor de wetenschappers.

Een kleine 4 op 10 Vlamingen geven aan dat ze vinden dat de wetenschappers voldoende overlegden op internationaal vlak. Een kwart van de Vlamingen is het daar niet mee eens.

Ik vind dat de wetenschappers voldoende overlegden op internationaal vlak

Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

		Totaal		Wat is uw geslacht?		Leeftijd			Diploma		
				Man	Vrouw	<=34	35 - 54	55 +	Hoogste ns lager middelba ar	Hoger middelba ar	Hoger onderwij s
		Count	894	(A) 453	(B) 441	(A) 242	(B) 313	(C) 338	(A) 172	(B) 381	(C) 340
Ik vind dat de wetenschappers voldoende overlegden op internationaal vlak	(n)	894	100,0%	453	441	242	313	338	172	381	340
	Niet akkoord	244	27,3%	27,0%	27,6%	25,8%	29,1%	26,7%	26,5%	25,9%	29,3%
	Neutraal	286	32,0%	30,2%	33,9%	33,7%	33,5%	29,4%	38,0% C	35,0% C	25,6%
	Akkoord	364	40,7%	42,8%	38,5%	40,5%	37,4%	43,8%	35,6%	39,0%	45,1%

Er zijn geen grote socio-demografische verschillen in de meningen over het overleg van wetenschappers op internationaal vlak.

		Doelgroep			
		Vlaamse bevolking	Werkgevers	Leerkrachten	Ouders
		(A) 983	(B) 274	(C) 351	(D) 886
Ik vind dat de wetenschappers voldoende overlegden op internationaal vlak	(n)	894	234	278	699
	Niet akkoord	27,3%	29,8%	27,2%	29,4%
	Neutraal	32,0% B	17,9%	27,8% B	30,5% B
	Akkoord	40,7%	52,4% A D	45,0%	40,1%

Werkgevers vinden vaker dat wetenschappers voldoende overlegden op internationaal vlak. Terwijl de overige doelgroepen eerder neutraal zijn in deze mening.

Algemene Conclusie Coronagedeelte

- Bij expliciete vragen rond de Coronacrisis blijkt zowel in 2020 als in 2021 dat deze mogelijks een licht positief effect zou hebben op de algemene positie van wetenschap en wetenschappers: telkens geven meer mensen aan dat de impact eerder positief is dan negatief, al zien we dat een heel groot gedeelte aangeeft dat dit geen impact heeft.
- Ook dit jaar zijn er meer Vlamingen die positief zijn dan negatief, maar we zien dat de groep die expliciet positief is, kleiner wordt. Vlamingen antwoorden nu vaker neutraal. Het vroegere (zelf gepercipieerde) corona-effect lijkt al wat te zijn afgevlakt.
- In het volgende gedeelte bekijken we de algemene statements los van Corona en kijken we door de jaren 2018-2019-2020-2021 te vergelijken of er effectief sprake is van een blijvend positief effect op niveau van de algemene doelgroep

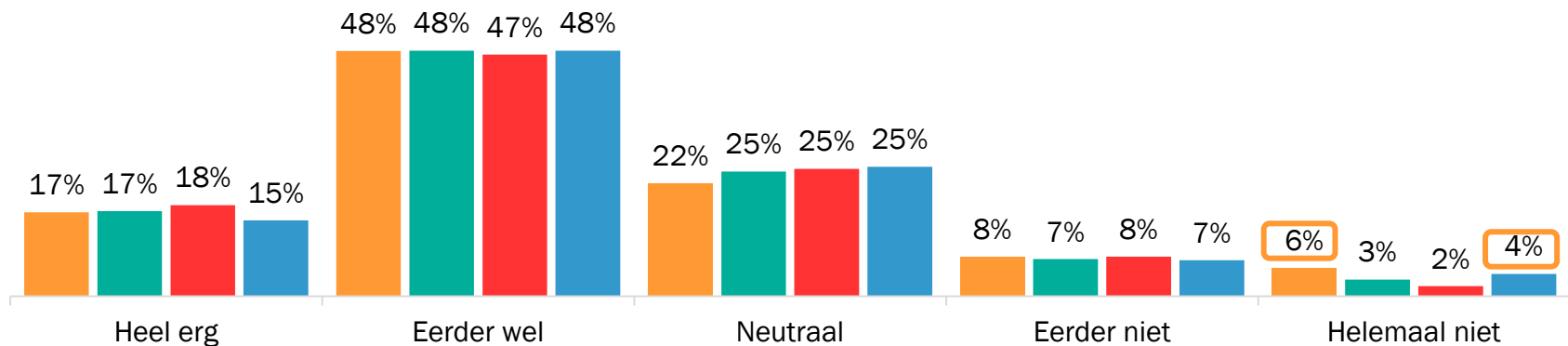
“Hoe denkt de Vlaming over wetenschap en wetenschappers?”

Algemene conclusies uit de wetenschapsbarometer 2018-2020

1 - Interesse van de Vlaming voor wetenschap blijft erg groot

Algemeen geeft de Vlaamse bevolking aan eerder interesse te hebben in wetenschap. Slechts 12% geeft aan niet geïnteresseerd te zijn. 63% noemt zichzelf geïnteresseerd. Dit ligt in lijn met de resultaten van vorige jaren.

■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

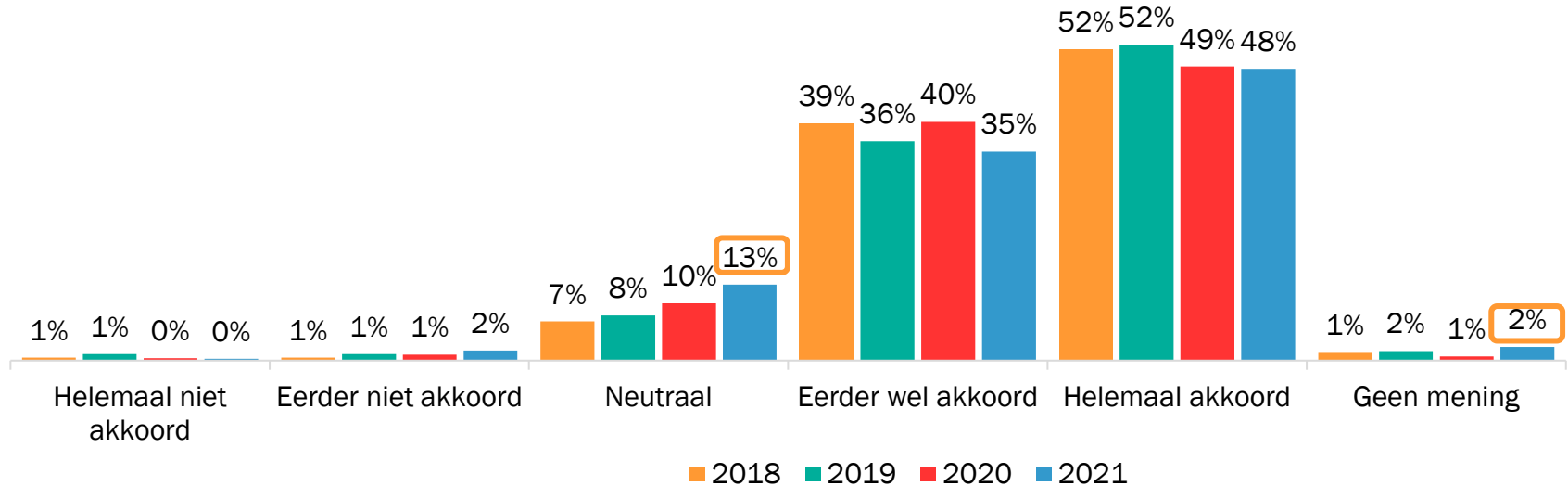

6% Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

**2 - Belang van wetenschap :
... wordt nog steeds duidelijk (h)erkend**

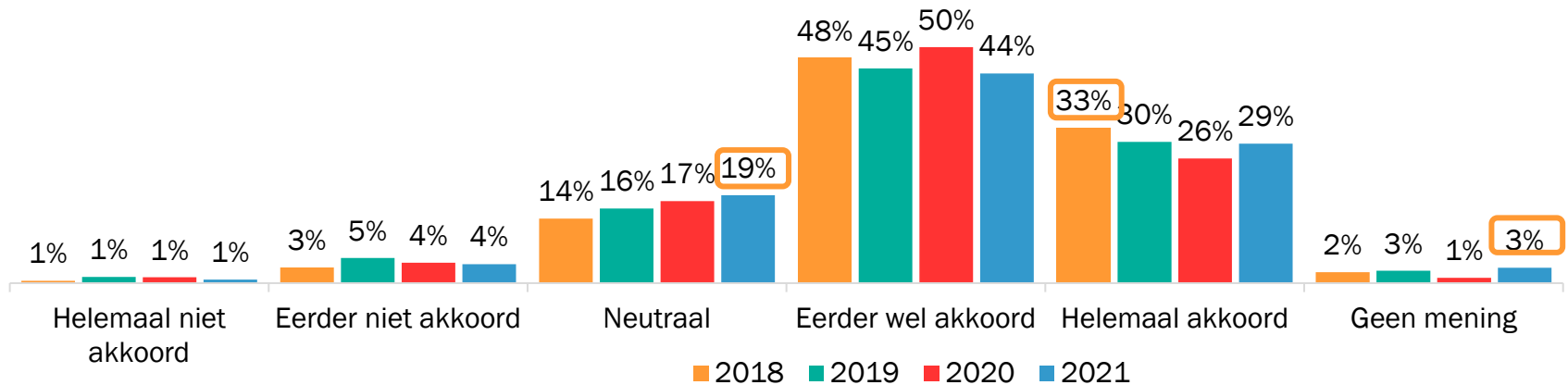
Algemeen geeft de Vlaamse bevolking aan duidelijk het belang te erkennen van wetenschap en onderzoek. Ook dit jaar vindt 83% het belangrijk, al is dit een lichte daling tegenover 2020 (-5%).

Wetenschap en onderzoek zijn belangrijk voor de samenleving

Zelfs als wetenschap geen direct praktisch nut heeft, blijft 73% het belangrijk vinden.

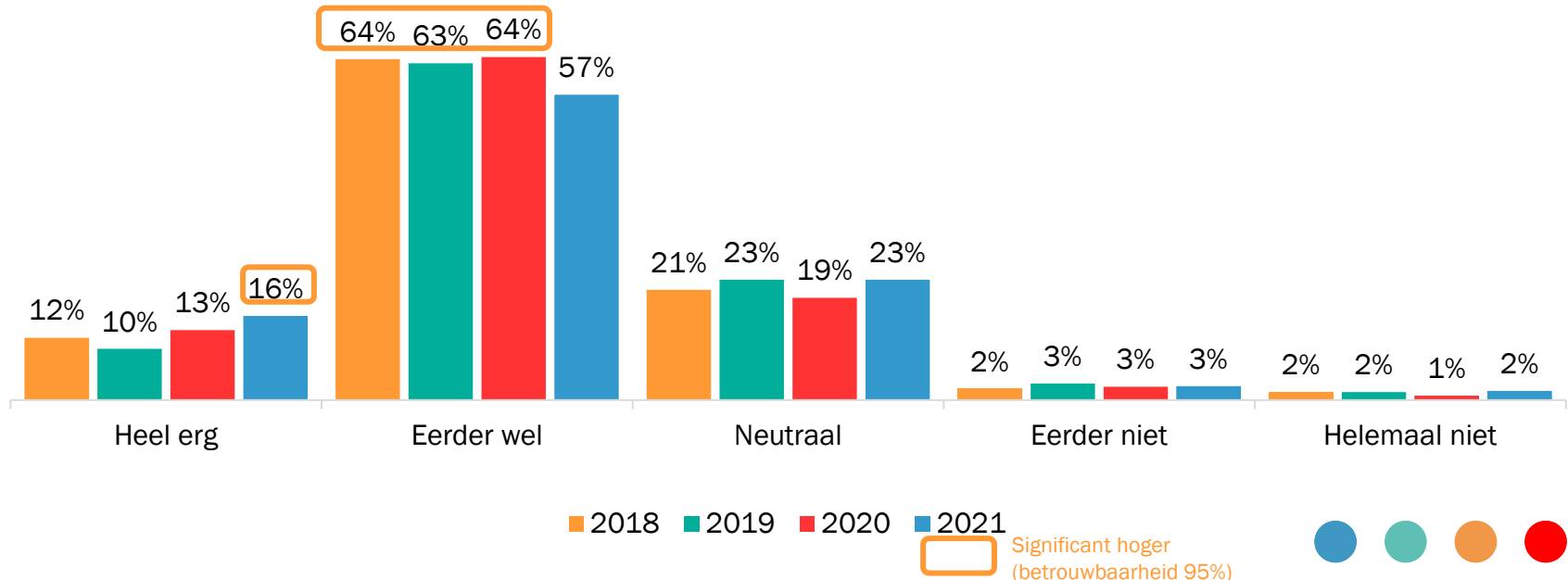
Wetenschappelijk onderzoek dat onze kennis verrijkt, is noodzakelijk, ook al levert het niet onmiddellijk een praktisch nut op voor de samenleving.

3 - Vertrouwen in wetenschap :
nog steeds een relatief groot vertrouwen en geloof, tijdelijke ‘corona-boost’ van vertrouwen in wetenschappers zet zich niet op alle vlakken door

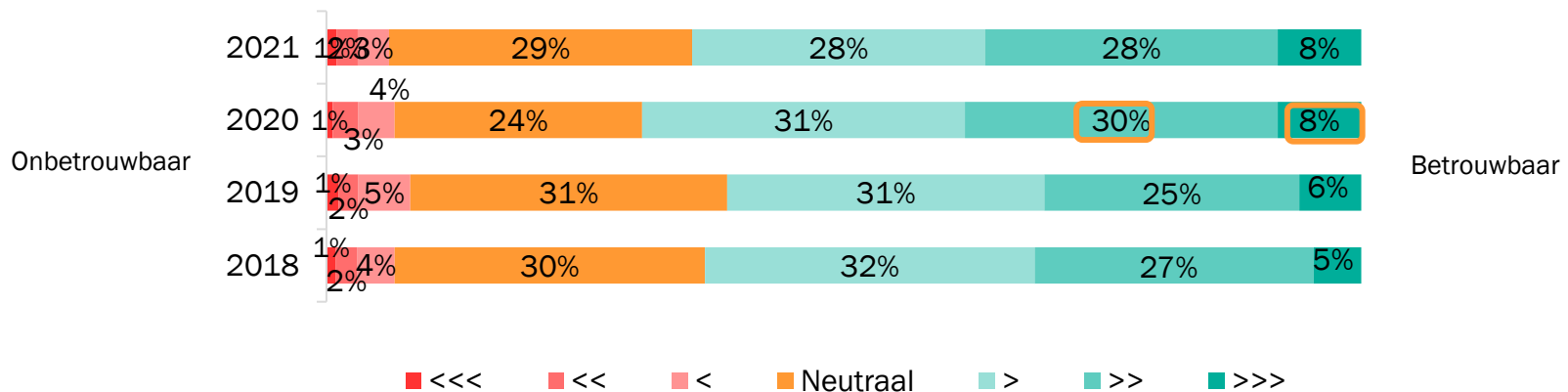
De Vlaamse bevolking geeft nog steeds aan een groot vertrouwen te hebben in wetenschap: slechts 4,2% zegt geen vertrouwen te hebben. Het expliciet vertrouwen is 73%. Hoewel dit aandeel niet gestegen is, zien we dat het aantal Vlamingen dat zegt “heel erg” te vertrouwen in wetenschap wat gestegen is.

In welke mate vertrouwt u wetenschap en onderzoek in het algemeen?

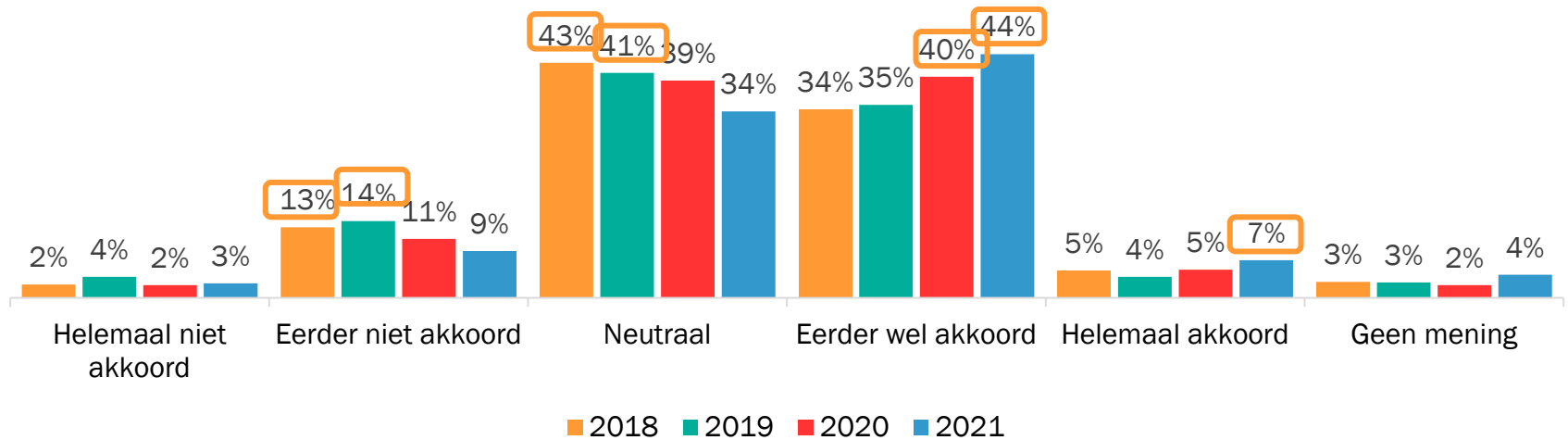
2 op de 3 Vlamingen vinden wetenschappers betrouwbaar. Dit normaliseert alweer naar het niveau van voor de coronacrisis (2018: 63%, 2019: 61%, 2020: 70%, 2021: 64%).

Welk woord sluit het best aan bij hoe u op dit moment denkt over wetenschappers?

De helft van de Vlamingen (51%) geeft aan dat ze vertrouwen hebben in wetenschappers. Dit is net als vorig jaar (45%) hoger dan in 2018 (39%) of 2019 (39%).

Je kunt erop vertrouwen dat het klopt wat wetenschappers zeggen

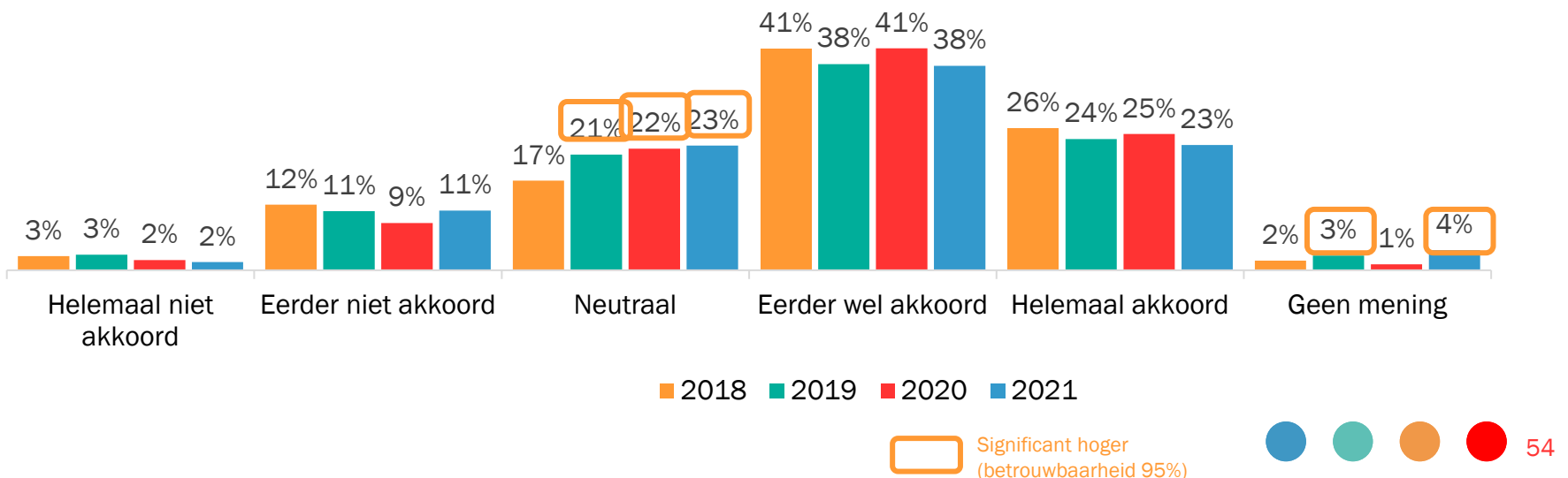

 Significant hoger (betrouwbaarheid 95%)

4 - Steun voor open onderzoeksagenda blijft groot

6 op de 10 Vlamingen vinden bovendien dat er geen beperking zou moeten zijn qua onderwerpen.

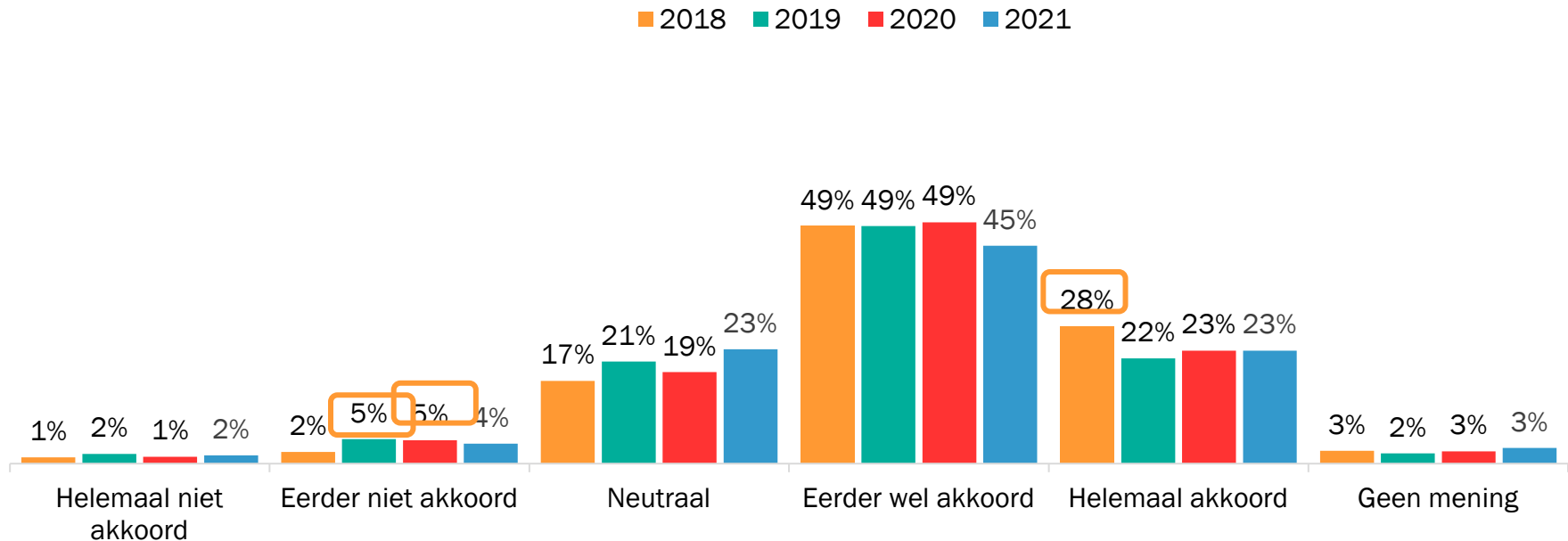
Wetenschap zou zonder beperkingen alle soorten onderwerpen moeten kunnen onderzoeken

5 - Steun door de overheid wordt toegejuicht

Er is duidelijk draagvlak voor ondersteuning van wetenschap door overheid in het algemeen (68%). Dit is tamelijk stabiel gebleven ten opzichte van vorig jaar.

Wetenschappelijk onderzoek moet door de overheid gesubsidieerd worden

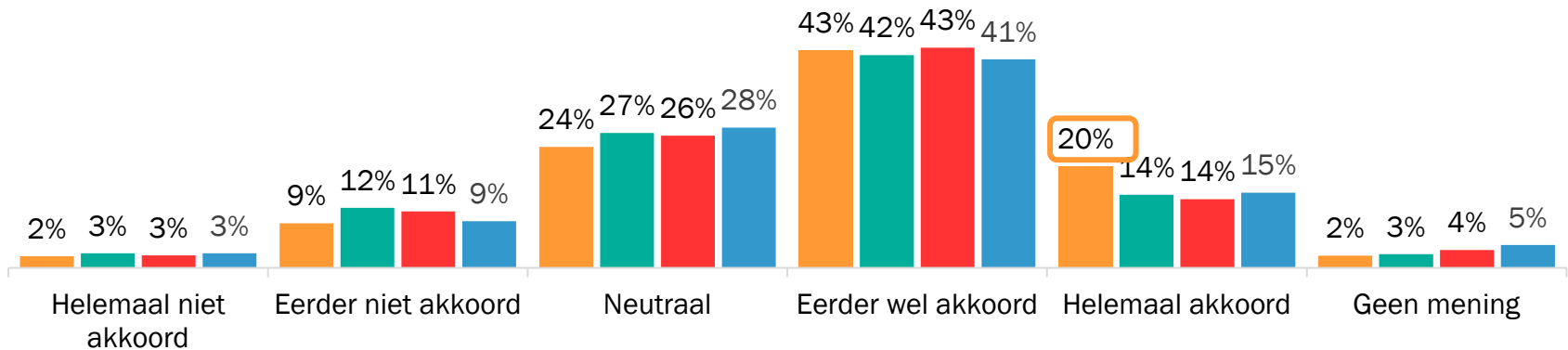

 Significant hoger (betrouwbaarheid 95%)

Zelfs als dat geen onmiddellijke voordelen biedt, blijft 56% voorstander (gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar).

Zelfs indien het geen onmiddellijke voordelen biedt, moet wetenschappelijk onderzoek dat onze kennis vergroot, door de overheid gesubsidieerd worden

■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

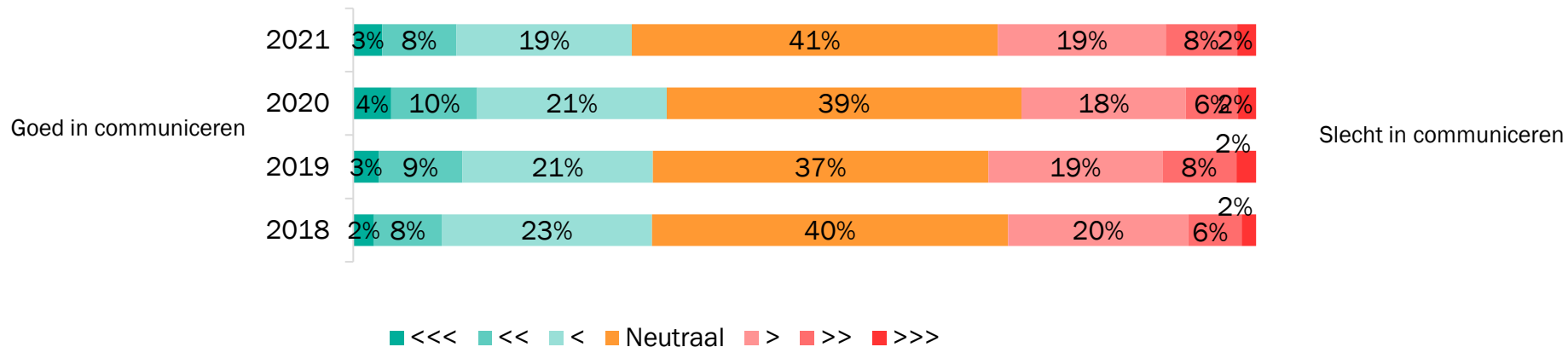

 Significant hoger (betrouwbaarheid 95%)

6 - Perceptie dat wetenschappers niet goed/voldoende communiceren

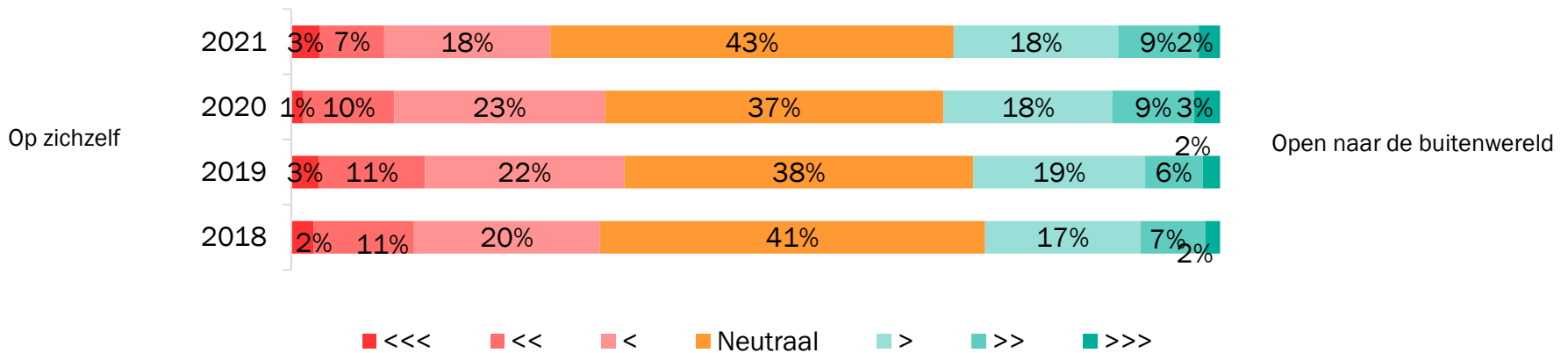
Op vlak van communicatie zien we dat ongeveer even veel Vlamingen wetenschappers eerder goed (31%) als slecht (29%) vinden in communiceren. Dat is iets negatiever dan vorig jaar.

Welk woord sluit het best aan bij hoe u op dit moment denkt over wetenschappers?

28% vindt eerder dat wetenschappers op zichzelf zijn (minder dan vorige jaren) vs 29% dat ze open naar de buitenwereld zijn.

Welk woord sluit het best aan bij hoe u op dit moment denkt over wetenschappers?

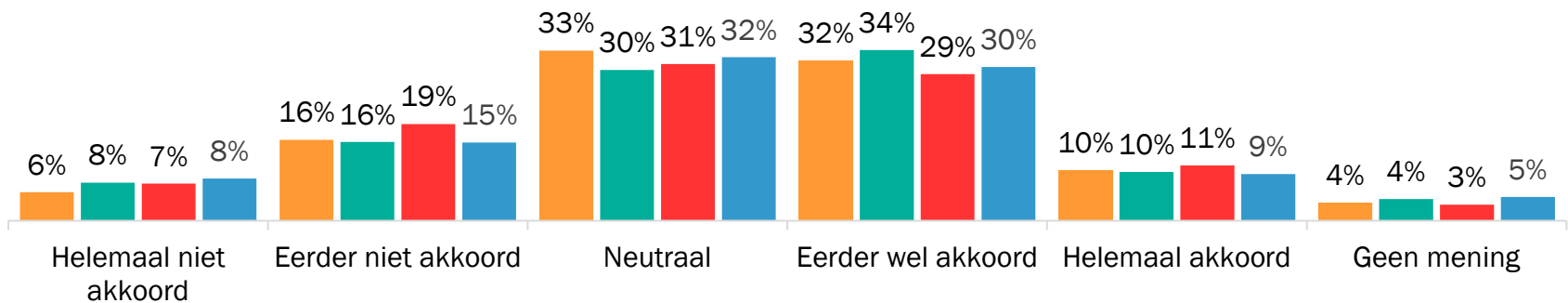

7 – Deel van de Vlaming wil mee kunnen beslissen over onderzoeksagenda

Aan de andere kant willen 4 op de 10 Vlamingen wel eens mee beslissen wat zou moeten onderzocht worden.

Ik zou graag wel een keer mee willen beslissen wat wetenschap zou moeten onderzoeken

2018 2019 2020 2021

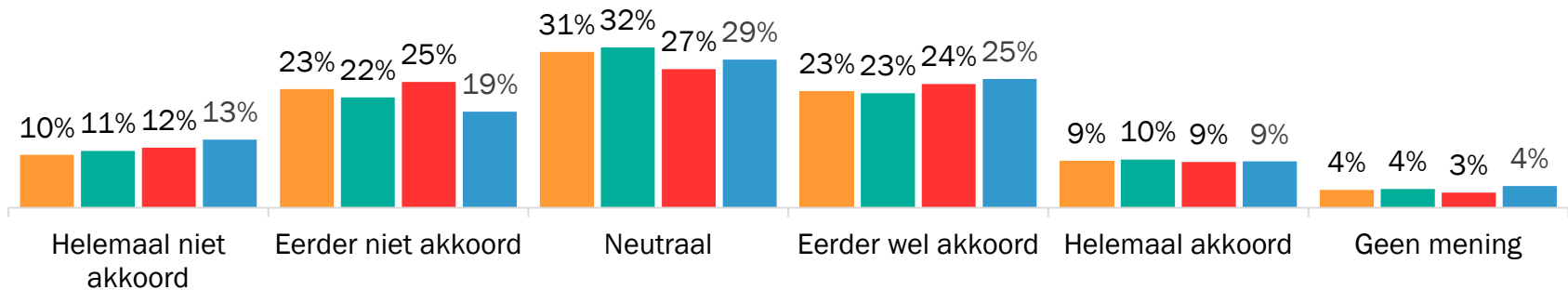
Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

8 – Maar echte participatie ligt (nog altijd) moeilijker

In vergelijking met interesse, belang en vertrouwen ligt de betrokkenheid heel wat lager: 1 op 3 wil wel betrokken worden bij de uitvoering van onderzoek of gesprekken met wetenschappers.

Ik ben geïnteresseerd om deel te nemen aan een discussie of gesprek met wetenschappers

2018 2019 2020 2021

Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

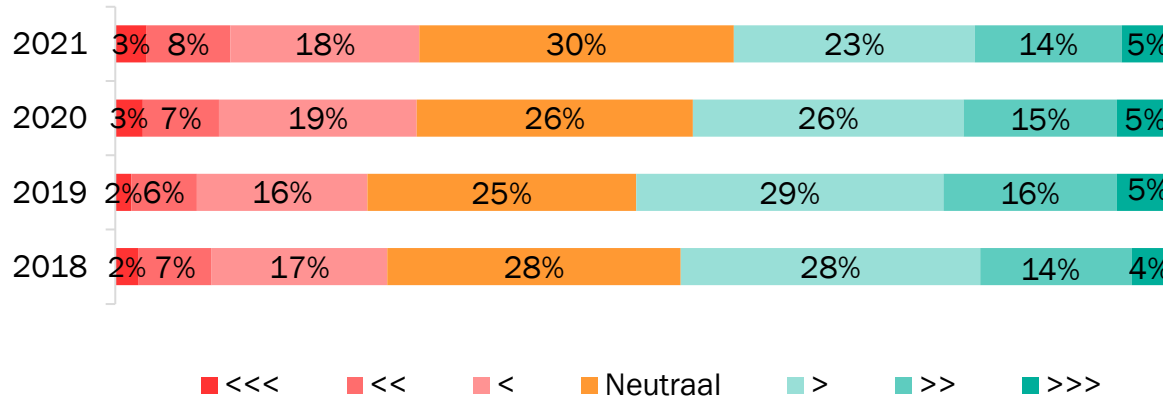
**9 - Wetenschappelijke (levens)houding:
nog steeds belangrijk onderdeel in het
leven van iets meer dan de helft van de
ondervraagde Vlamingen, maar de
neiging om informatie na te kijken op
juistheid is (alweer) significant gedaald,
Corona?**

Wetenschappelijke (levens)houding

De neiging om informatie altijd te controleren op juistheid is significant nog verder gedaald tegenover vorige jaren (2019: 51%, 2020: 45%, 2021: 41%).

Wat past het best bij u?

Ik ga er meestal van uit dat informatie juist is, en trek niet snel iets in twijfel

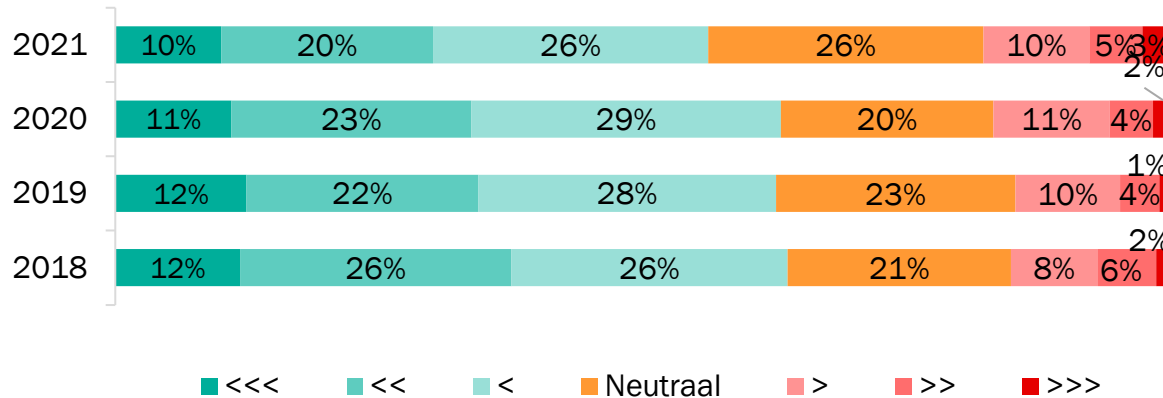
Ik heb de neiging om informatie altijd te controleren op juistheid, door bv. ook andere bronnen te raadplegen

Wetenschappelijke (levens)houding

6 op de 10 Vlamingen geven aan altijd te willen weten hoe dingen in elkaar zitten, we zien een daling tegenover de voorbije jaren.

Wat past het best bij u?

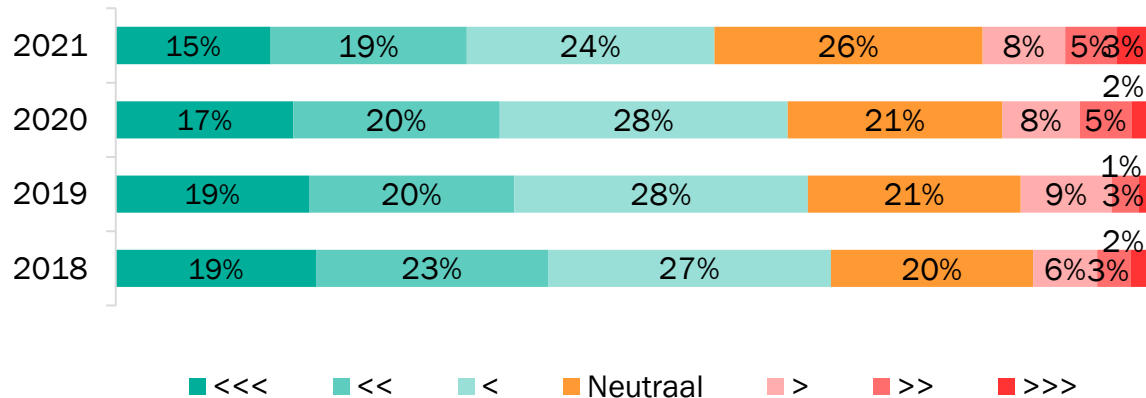
Ik wil altijd graag precies weten hoe zaken in mekaar zitten (bv. werking van machines, bepaalde natuurfenomenen, maatschappelijke tendensen, economische wetmatigheden,...)

De dingen zijn nu eenmaal zoals ze zijn, het heeft weinig nut om er te lang bij stil te staan

58% geeft aan heel hun leven nieuwe dingen te willen bijleren. Hier zien we een duidelijke daling tegenover de vorige jaren (2018: 69%, 2019: 67%, 2020: 65%).

Wat past het best bij u?

Op zeker moment heb je meer dan voldoende kennis en ervaring om je leven zonder al te veel problemen te leiden

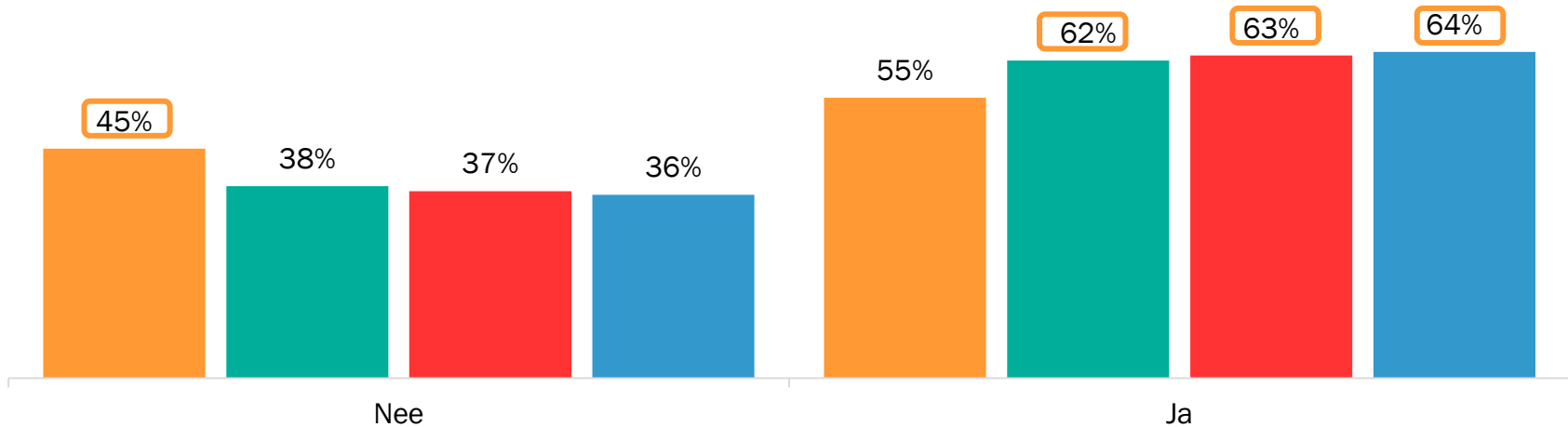
10 - STEM:

...meer en meer mensen geven aan Stem te kennen, groep mensen die zich willen verdiepen groeit licht, maar weinig mensen weten waar ze terecht kunnen voor eventuele verdieping, maar die groep groeit licht.

Bijna 2 op de 3 Vlamingen geven aan al van STEM te hebben gehoord. Dat ligt in lijn met de resultaten van vorig jaar.

Heeft u al eens van STEM gehoord?

■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

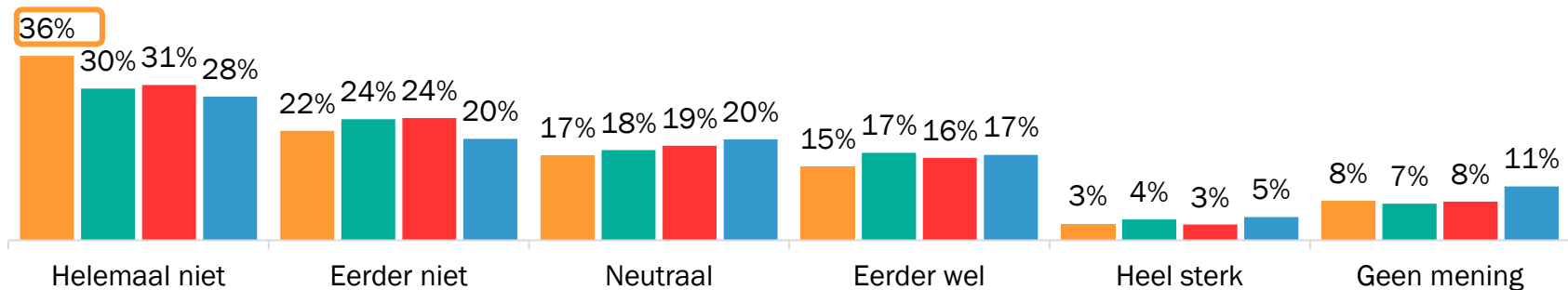

Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

Zo'n 1 op 5 Vlamingen zou zich via een opleiding willen verdiepen in STEM.

Zou u ooit overwegen om uzelf via een opleiding verder te verdiepen, om te scholen of bij te scholen in een of meerdere van deze STEM-richtingen?

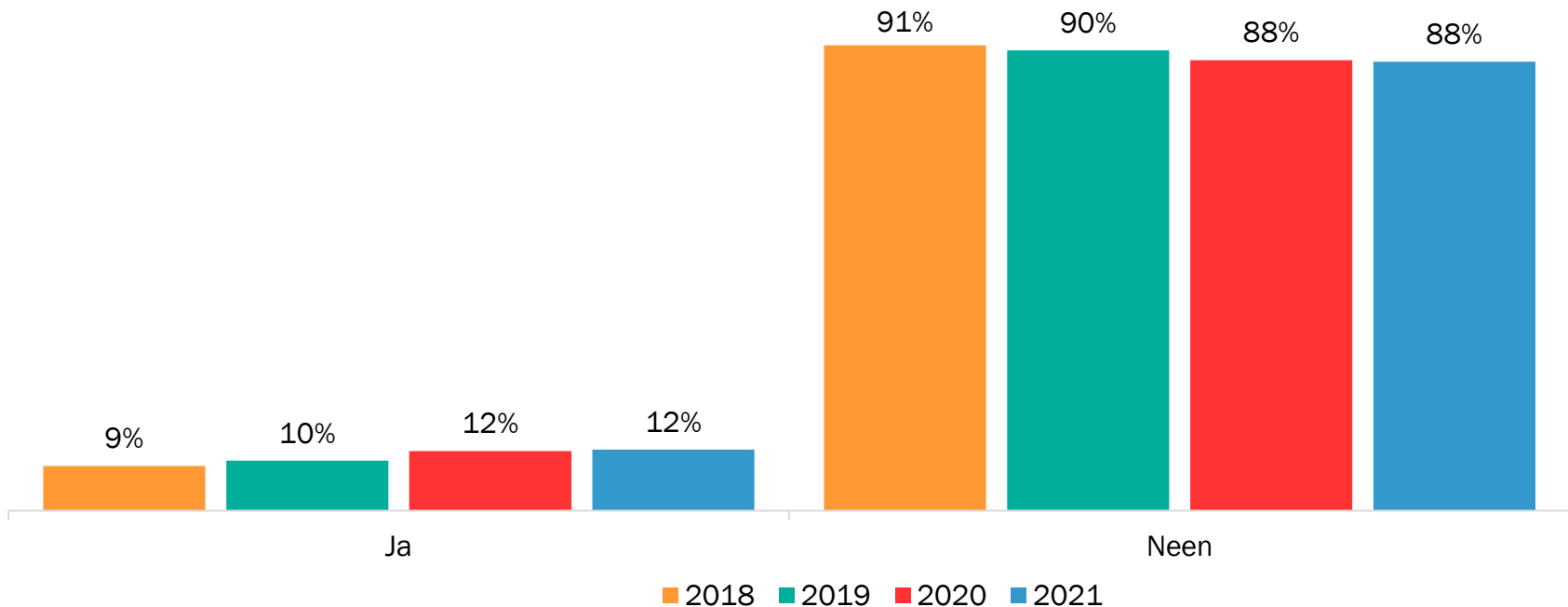
■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

 Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

Slechts beperkte groep van 12% denkt te weten waar terecht te kunnen voor eventuele STEM verdieping.

Weet u waar u zelf terecht kan als volwassene voor het volgen van een STEM-opleiding?

Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

Waar zien we eventuele verschillen binnen algemene bevolking en tussen algemene bevolking, werkgevers, leerkrachten, ouders en leerlingen?

Qua subgroepen binnen de algemene bevolking stellen we in grote lijnen het volgende vast:

- geen grote verschillen qua geslacht, al geven mannen aan iets meer geïnteresseerd.
- jongeren hebben iets meer interesse dan ouderen en zijn minder bezorgd
- opleiding belangrijkste verschil: hoger opgeleiden hebben meer interesse dan lager opgeleiden en staan ook veel positiever tegenover wetenschap

Qua vergelijkingen tussen algemene bevolking en specifieke groepen stellen we in grote lijnen het volgende vast:

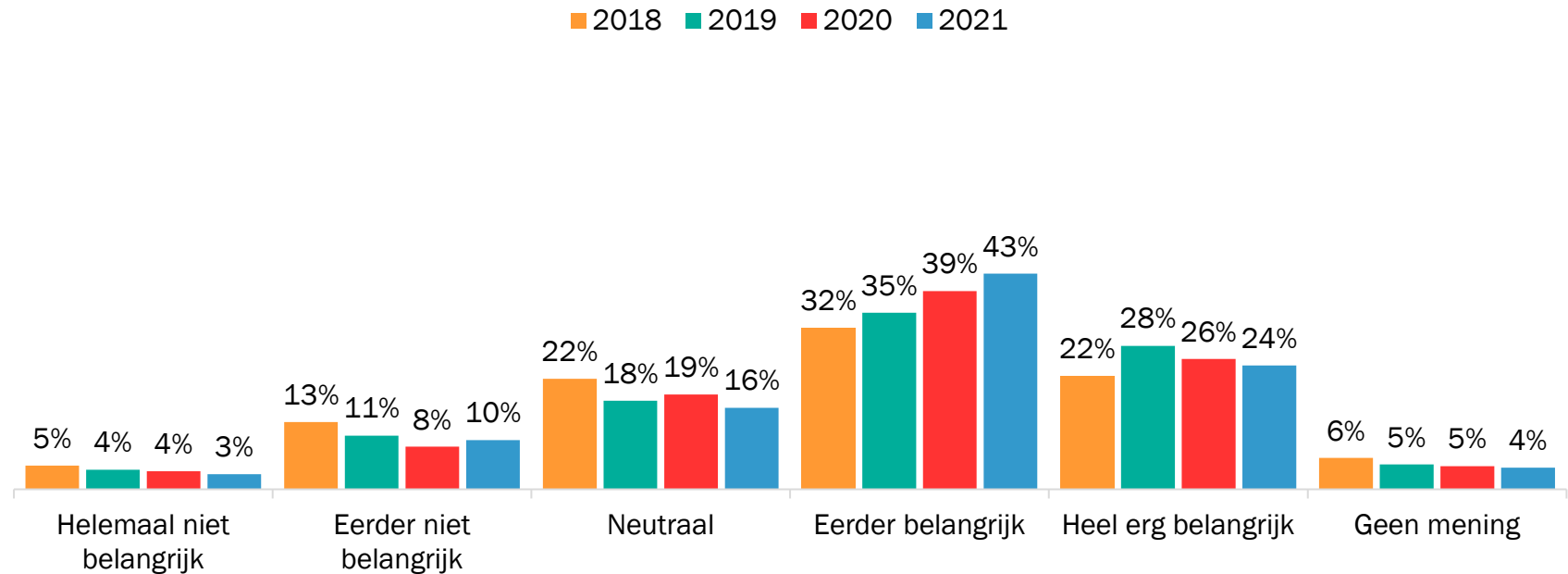
- werkgevers, leerkrachten en ouders staan duidelijk veel positiever tegenover wetenschap (grotere interesse, groter belang, minder bezorgdheid, groter draagvlak investeringen,...)

- Hoog vertrouwen, interesse, belang,... in/van wetenschap die sinds 2018 werd vastgesteld, wordt bevestigd over de hele lijn bij alle subgroepen. Ondanks het feit dat, net als in 2020, heel wat mensen expliciet aangeven dat hun vertrouwen gegroeid is en de houding positief is geëvolueerd door de coronacrisis, uit zich dat niet in betere cijfers op algemeen vlak. Dat komt doordat het de mensen zijn die al positief stonden ten opzichte van wetenschap nog positiever er tegenover staan en de positie op zich al goed was.
- In 2020 zagen we een positievere houding t.o.v. wetenschappers. Daar zien we wel een Corona effect, en de meeste cijfers zijn dit jaar weer genormaliseerd naar het niveau van 2019.
- verder zien we de positieve evolutie van vorig jaar op vlak van de kennis van het begrip STEM verder doorzetten.

**Welke zaken komen verder
naar voor uit de
specifieke bevragingen?**

Bijna 7 op 10 **werkgevers** zegt STEM belangrijk te vinden in hun onderneming. Dit loopt gelijk met het aandeel van vorig jaar (+2%) maar is wel significant hoger dan in 2018 (+12%).

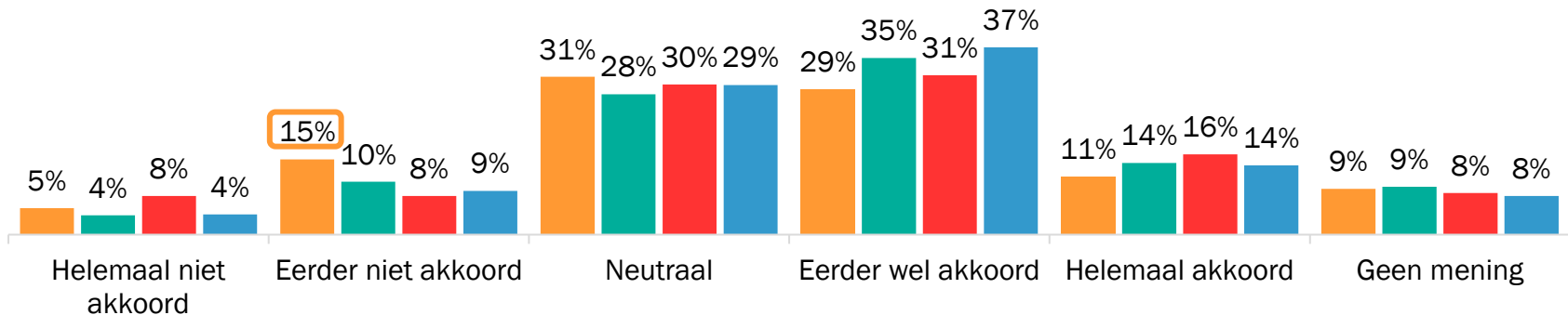
In welke mate vindt u STEM belangrijk voor de activiteiten van uw onderneming of organisatie?

5 op 10 **werkgevers** geven aan dat ze het belangrijk vinden dat hun werknemers een achtergrond in STEM hebben.

Ik vind het belangrijk dat onze werknemers een stevige basis in STEM hebben

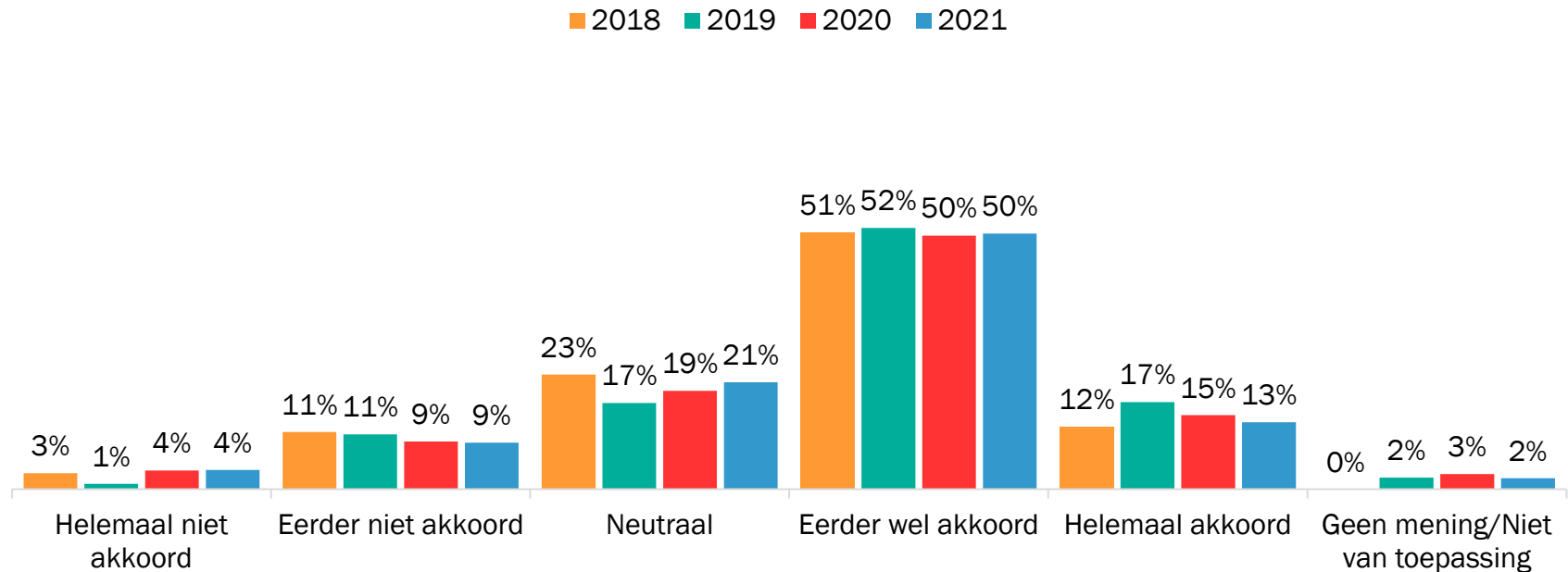
■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

 Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

63% van de leerkrachten geven aan dat STEM essentieel is voor kinderen.

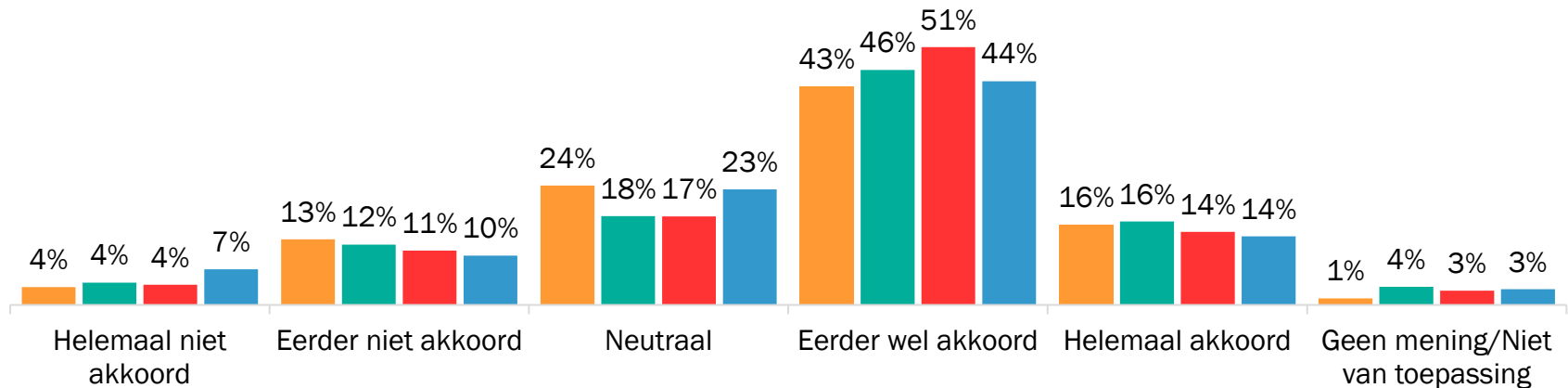
Ik denk dat STEM essentieel is om kinderen meer betrokken te maken bij actuele uitdagingen in de samenleving

Bijna 6 op 10 bevroagde **leerkrachten** (58%) vindt dat STEM al in het basisonderwijs zo vroeg mogelijk verankerd moet zijn.

Ik denk dat STEM in het basisonderwijs zo vroeg als mogelijk moet verankerd zijn

■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

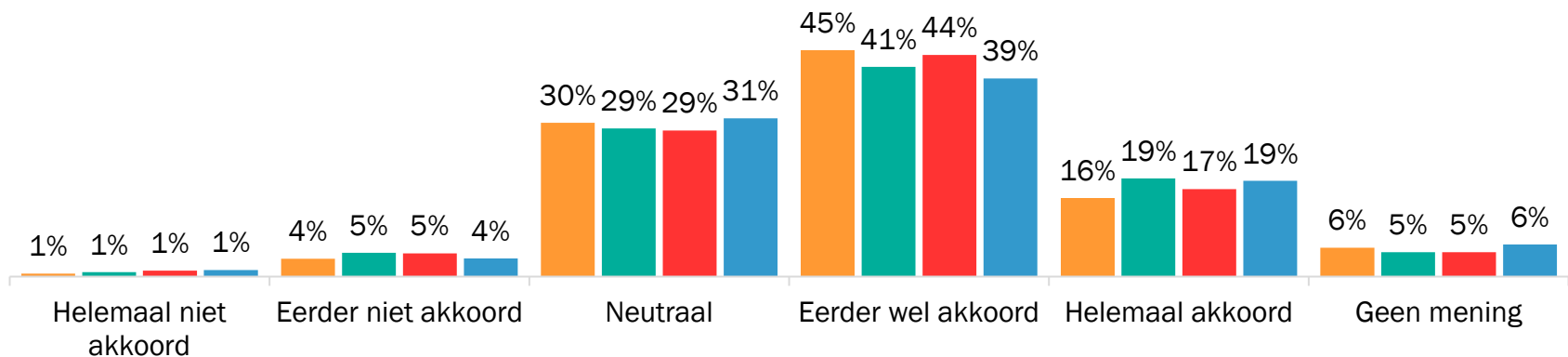
 Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

Bijna 6 op de 10 bevroegde ouders zeggen dat ze het belangrijk vinden dat hun kinderen een stevige STEM-basis meekrijgen.

Ik vind het belangrijk dat mijn kind(eren) een zo stevig mogelijke basis heeft/hebben in STEM-vakken

■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

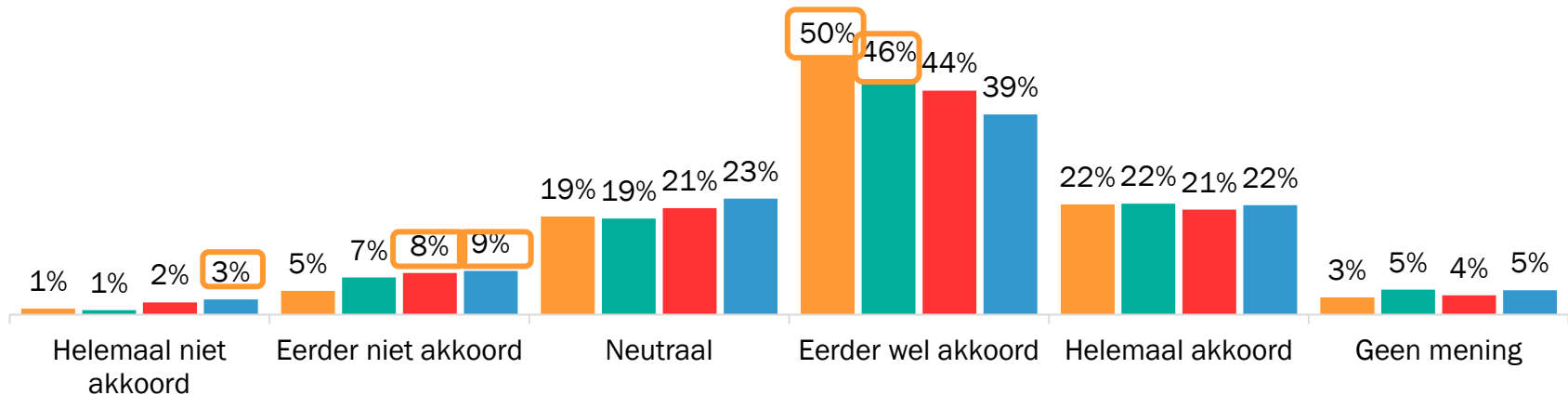

 Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

61% van de **ouders** zegt regelmatig met hun kinderen te praten over wetenschappelijke onderwerpen. Dat aandeel is wat kleiner dan 2020 (65%), en is een significante daling ten opzichte van de meting in 2018 (72%).

Ik praat regelmatig met mijn kind(eren) over dingen die wetenschappelijke uitleg nodig hebben (vb. natuurfenomenen, oorzaken van ziekten, ...)

■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

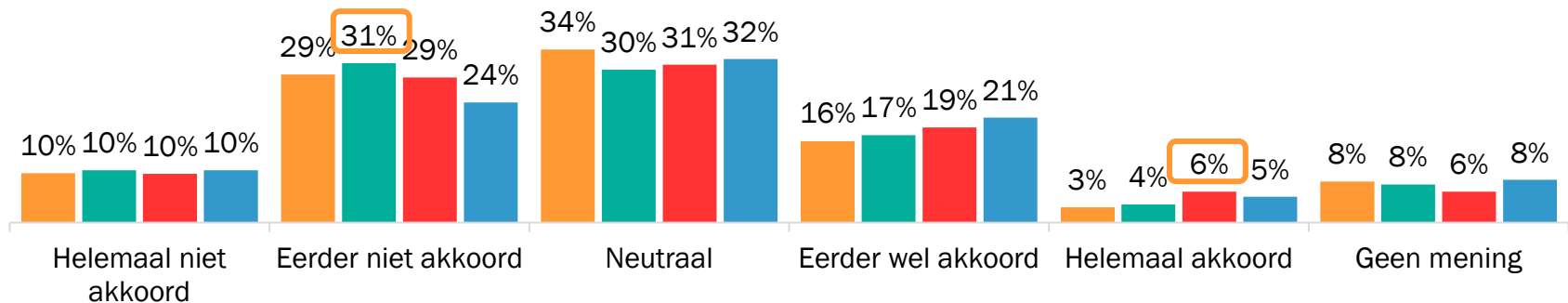

 Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

Een kwart van de bevroegde ouders geeft aan dat ze het moeilijker vinden om hun kinderen te helpen bij vragen over STEM-thema's. Dat ligt in lijn met 2020 (25%) en is een significante stijging ten opzichte van 2018 (19%).

Ik vind het moeilijker om mijn kind(eren) te helpen bij vragen over STEM-thema's dan bij vragen over andere thema's

■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

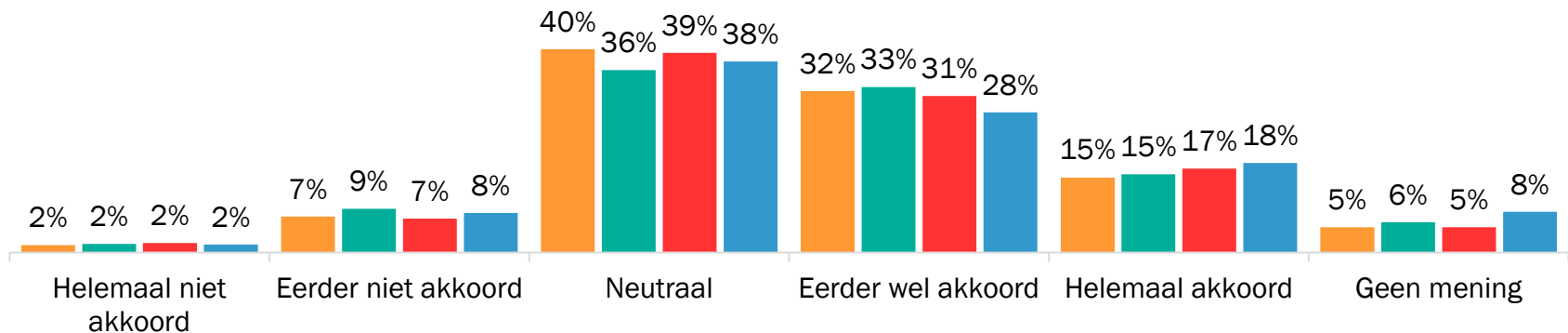

 Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

Opvallend is dat slechts iets minder dan de helft van de ouders zegt dat ze hun kind actief zouden stimuleren om een STEM-richting te volgen.

Ik zou mijn kinderen stimuleren om een STEM-richting te volgen in het secundair onderwijs

■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

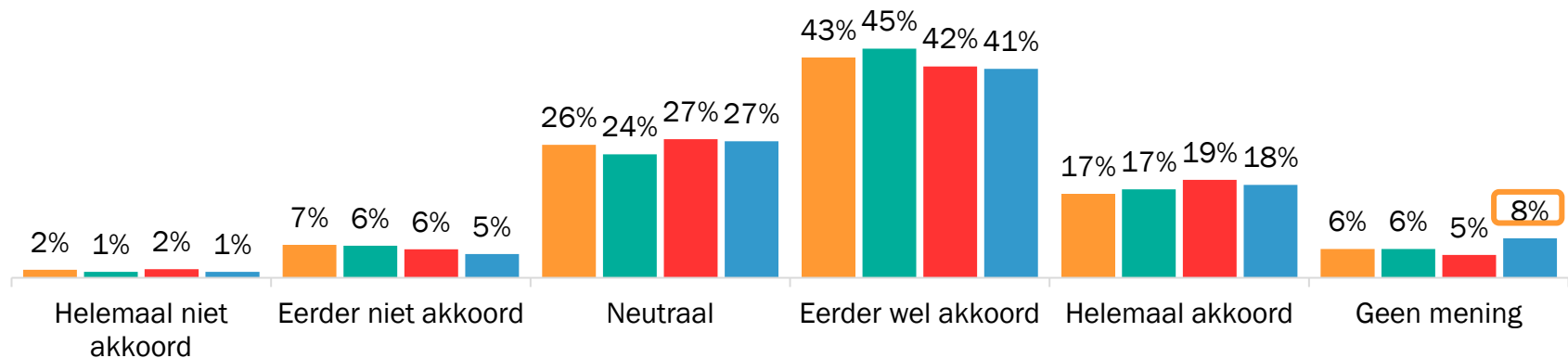

Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

Zo'n 6 op de 10 bevroegde ouders vinden dat er in het lager onderwijs meer aandacht moet komen voor STEM-vakken.

Er zou in het lager onderwijs meer aandacht moeten zijn voor STEM

■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

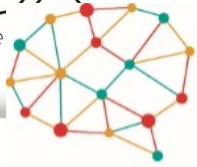
 Significant hoger
(betrouwbaarheid 95%)

Bij leerlingen:

- Het vertrouwen in wetenschappers is terug wat gedaald (73% tov 77% vorig jaar en tov 65% drie jaar geleden)
- de term STEM is zeker nog niet helemaal ingeburgerd, al daalt het % dat er nog niet van heeft gehoord wel opnieuw tov vorig jaar (30%, min 2% tov vorig jaar , -5% tov 2019, -10% tov 2018)
- % dat niet mee zou willen doen aan een wetenschappelijk onderzoek stijgt daalt tov vorig jaar beetje 20% tov 25%
- Meer dan de helft van de leerlingen heeft nog nooit een cursus of workshop over wetenschap of technologie gevolgd buiten school (55%), percentage daalt lichtjes jaar na jaar
- Er is op zich wel veel interesse en het wordt als leuk (genoeg) aanzien (8 op 10 vindt het leuk, beetje meer dan vorig jaar).

iVOX
nne

iVOX

We **spark** connections

Voor meer informatie over dit onderzoek kan u terecht bij :

Hans Verhoeven
Research director
hans@ivox.be

iVOX
Engels Plein 35/01.01
3000 Leuven
+32 16 22 62 14

